Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant Izzet Baysal University Journal of Faculty of Education

2025, 25(3), 1652 – 1695. DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1552589

Okul Öncesi Dönemde Yılmazlık: Türkiye'de Yapılan Bilimsel Çalışmaların Analizi

Resilience in Preschool Period: an Analysis of Scientific Research in Türkiye

Senanur KARATAŞ[1], Feyza UYSAL[2], Esra Betül KÖLEMEN[3]

Geliş Tarihi (*Received*): 18.09.2024 **Kabul Tarihi (*Accepted*):** 23.07.2025 **Yayın Tarihi (*Published*):** 15.09.2025

Öz: Bu çalışmada, Türkiye'de son on bir yıl içinde okul öncesi dönemde yılmazlık kavramına odaklanan lisansüstü tezler ve bilimsel makaleler analiz edilerek kapsamlı bir bakış açısı sunulması amaçlanmıştır. Betimsel nitelikteki bu araştırma, nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tercih edilmiş ve veri toplama sürecinde doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen "Doküman Analizi Formu" veri toplama aracı olarak kullanılmış ve elde edilen veriler tümevarım içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmada incelenen bilimsel çalışmalar; yüksek lisans, doktora tezleri ve tıpta uzmanlık tezlerine Ulusal Tez Merkezi'nden; makalelere ise ulusal ve uluslararası hakemli eğitim dergilerini kapsayan Google Akademik veri tabanı aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen 46 yüksek lisans tezi, 8 doktora tezi, 1 tıpta uzmanlık tezi ile Google Akademik'ten elde edilen 40 makale oluşturmaktadır. Bu çalışmalar, tez ve makale türü, yayınlandığı yıl, yürütüldüğü üniversite veya yayınlandığı dergi, anahtar kelimeler, konu, yöntem ve desen, çalışma grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri çerçevesinde kategorize edilmiştir. Bulgular, okul öncesi dönemde yılmazlık konusundaki araştırmaların çoğunlukla yüksek lisans tezlerinden oluştuğunu ve örneklem gruplarının genellikle çocuklardan oluştuğunu göstermektedir. Bu bilgiler doğrultusunda, okul öncesi dönemde yılmazlık üzerine yapılan bilimsel çalışmalar kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve elde edilen bulgular tartışılarak gelecekteki araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, Yılmazlık, Psikolojik sağlamlık, Derleme

&

Abstract: This study aims to present a comprehensive perspective by analyzing postgraduate theses and scientific articles focusing on resilience in preschool period in Turkey in the last eleven years. This descriptive research was conducted using qualitative research design. In the research, criterion sampling was preferred among the purposive sampling methods and document analysis technique was used in the data collection process. "Document Analysis Form" developed by the researchers was used as the data collection tool and the obtained data were examined using inductive content analysis method. The scientific studies examined in the study; master's, doctoral theses and medical specialty theses were accessed from the National Thesis Center; and the articles were accessed through Google Scholar database covering national and international refereed education journals. The sample group of the research consists of 46 master's theses, 8 doctoral theses, 1 medical specialty theses obtained from the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖK) and 40 articles obtained from Google Scholar. These studies were categorized within the framework of thesis and article type, year of publication, university where they were conducted or journal in which they were published, keywords, subject, method and design, study group, sampling method, data collection tools and data analysis methods. The findings show that the studies on resilience in the preschool period mostly consist of master's theses and the sample groups usually consist of children. In line with this information, scientific studies on resilience in the preschool period were examined comprehensively and the findings were discussed and suggestions for future research were presented.

Keywords: Early childhood education, Resilience, Psychological resilience, Compilation

Atıf/Cite as: Karataş, S., Uysal, F. ve Kölemen, E. B. (2025). *Okul öncesi dönemde yılmazlık: Türkiye'de yapılan bilimsel çalışmaların analizi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 1652-1695, DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1552589.

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt

Copyright © Published by Bolu Abant Izzet Baysal University– Bolu

***Bu çalışma 21-24 Mayıs 2024 tarihleri arasında Kocaeli ilinde düzenlenen International EJER Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.**

[1] Sorumlu Yazar: Senanur Karataş, Sakarya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi ABD, senanur.karatas1@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0009-0003-4263-1687

[2] Feyza Uysal, Sakarya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi ABD, feyza.varol1@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0009-0006-8245-455X

[3] Dr. Öğr. Üyesi, Esra Betül Kölemen, Sakarya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi ABD, menevse@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2435-4092

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

1. GİRİŞ

Okul öncesi dönem, içerisinde kritik zamanları bulunduran, yeterli destek ile çocukların gelişimlerinin desteklendiği ve hayat boyu devam edecek olan öğrenmeler ile davranış kazanımlarının bütününü oluşturmaktadır. Okul öncesi dönem, gelişimin hızla ilerlediği yaş aralığıdır, çocuğun yaşamında ilk beceri kazanımlarını sağladığı alandır. Bu sebeple çalışmada yılmazlık becerilerinin erken çocukluk yıllarında kazandırılması büyük önem taşımaktadır. Bir çocuğun yaşadığı travmatik ve zorlayıcı olayların üstesinden gelebiliyor olması küçük yaşlarda kazandırılabilecek bir beceri olarak değerlendirilmektedir. Bu becerinin erken yıllarda hem aile hem de çevrede desteklenmesi ile küçük çocukların yetişkinlikte yaşayabilecekleri problemler karşısında daha sağlam kalabilmelerine olanak sağlamaktadır (Nolan vd., 2014). Son yıllarda önemi artan yılmazlık kavramı birçok araştırmada psikolojik dayanıklılık, psikolojik sağlamlık, ego sağlamlığı, psikolojik iyi oluş isimleri ile çalışılmıştır. Bu çalışma, son on bir yılda okul öncesi dönemde yılmazlık konusunu ele alan hem lisansüstü tezleri hem de bilimsel makaleleri kapsaması açısından alan yazındaki diğer sentez araştırmalarından ayrılmaktadır. Ayrıca, bu çalışmada incelenen araştırmalar sistematik bir form çerçevesinde değerlendirildiği için önceki çalışmalara kıyasla daha yapısal ve güncel bilgiler sunmaktadır. Bu nedenle, çalışmanın alanyazına önemli bir katkı sağlayarak, gelecekte yapılacak bilimsel araştırmalara rehberlik etmesi beklenmektedir.

Yılmazlık (Resilience)

Yılmazlık en açık tanımıyla, insan iradesinin olumsuz yaşam şartları ve risk faktörleri karşısında direncini ve dayanıklılığını ifade eden önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulusal literatürde yılmazlık kavramı için farklı kavramlar da kullanılmaktadır. Terzi (2008), bu kavramı "kendini toparlama gücü" olarak tanımlarken, Arslan (2015) ve Arslan ve Balkıs (2016) "psikolojik sağlamlık" ifadesini kullanmıştır. Ayrıca, Karaırmak (2007) "psikolojik dayanıklılık" terimini tercih ederken, Güngörmüş, Okanlı ve Kocabeyoğlu (2015) de yaptıkları çalışmada benzer şekilde bu ifadeyi kullanmışlardır. Yılmazlık kavramı, zorluklarla karşılaşıldığında pes etmek yerine, kararlılıkla ve azimle mücadele etmek anlamına gelmektedir. Yılmazlık, hedeflere ulaşmak için gereklidir ve başarıya giden yolda önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, yılmazlık yeteneğini geliştirmek ve korumak, erken yaşlarda destekleme ile çocuğun yılmazlık konusundaki başarısını artırmak için önemli olmaktadır. Yılmazlık, sadece fiziksel güç veya dayanıklılıkla ilgili değil, aynı zamanda zihinsel bir duruşu da ifade etmektedir. Stresle başa çıkabilme, problem çözme ve uyum sağlama gibi sosyal duygusal yetenekleri de içermektedir (Öztürk & Uluşahin, 2018). Yılmazlık, doğuştan sahip olunmayan geliştirilebilir bir beceri olarak ortaya çıkmaktadır. Yılmazlık, sürekli değişim ve gelişim halinde olan bir kavram olup, değişen koşullara uyumu gerektirmektedir. Bu nedenle, bireyler planlarında esneklik sağlayarak ve alternatif çözümler üreterek yılmazlıklarını güçlendirebilmektedirler. Yılmaz bir tutum, kişinin başarıya ulaşma kararlılığını ve azmini göstermektedir (Gürgan, 2006).

Okul Öncesi Dönemde Yılmazlık

Birçok tanımı olan "yılmazlık" kavramı, okul öncesi dönemde zorluklarla baş etmek, zorluklara direnç göstermek ve çaba göstermek olarak ifade edilmektedir. Çocukların yaşamlarında karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma yeteneklerini, duygusal dengeyi koruma ve olumsuz durumlarla baş etmeyi içermektedir (Gabriel, 2005). Grotberg'e göre yaşamı boyunca herkes farklı zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sebeple "yılmazlık" kavramı, bireyin bu zorluklarla baş edebilmesi ve çocukluk çağından itibaren güçlenmesi açısından önemli bir yere sahiptir (Grotberg, 1995). Siebert (2008), yılmaz bireyi lastik bir topa benzetmektedir. Ona göre yılmaz birey yaşadığı zorluk veya travma sonrası tıpkı bir lastik top gibi önceki formuna yani eski ruh haline tekrar dönebilmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların gelişimsel açıdan üstlenmeleri gereken birçok görev bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak duyguları

düzenleme, akranlarıyla sağlıklı bir ilişki oluşturma ve okula hazır bulunuşluk sayılabilmektedir. Bu görevlerde başarılı sonuç elde edemeyen çocuklar hem okulda hem de okul dışında sağlıklı ilişki kurmak konusunda daha fazla zorlanmaktadır. Bu sebeple özellikle duygu düzenleme hususunda çocuğun sahip olduğu becerilerinin desteklenerek geliştirilmesi gerekmektedir. Duygusal olarak desteklenen ve duygu kontrolü sağlayabilen çocuklar, stres veya olumsuz deneyimlerle baş etme konusunda başarılı olacaktır. Ancak olumsuz durumlarla baş etmek için sadece duygusal destek ya da ebeveynin desteği yeterli değildir. Çünkü çocuklara baş etme gücü kazandıracak deneyimler; yalnızca ebeveyn tutumları ve desteğinden değil, aynı zamanda aile, çevre koşulları ve çocuğun genetik yapısı gibi faktörlerden de etkilenmektedir. Bu noktada ebeveynler ve eğitimciler, çocukların yılmazlıklarını geliştirebilmeleri ve ilerideki yaşlarında karşılarına çıkabilecek zorluklara karşı daha güçlü durabilmeleri adına onları cesaretlendirmeli, desteklemeli ve hataları sonrasında geri bildirimlerde bulunmalıdır. Bu süreçte ailesinin ve çevresinin desteğini hisseden çocuk yaşamın getirdiklerini deneyimleyerek öğrenecek ve yılmazlığını güçlendirecektir (Özbey, 2019). Yılmazlık ile ilgili birçok araştırmalar yapan Grotberg (1995), çocukların zorluklarla başa çıkmak için içsel güç kaynaklarına ve dışsal destek sistemlerine olan ihtiyacına vurgu yaparak bir model geliştirmiştir. Bu model çocukların içsel güçlerini ve dışsal destek sistemlerini güçlendirmeye odaklanmaktadır. İçsel güç kaynakları; empati, özgüven, problem çözme, duygu kontrolü vb. kapsarken, dışsal destek sistemleri; aile, öğretmen, arkadaşlar, okul, topluluklar vb. kapsamaktadır. Geliştirilen bu modelde: Benim (I have), Benim yapabildiğim (I can) ve Ben (I am) olmak üzere üç temel alan bulunmaktadır (Grotberg,1995). Modele göre, bir çocuğun yılmaz sayılabilmesi için bu özelliklerden hepsine ihtiyacı yoktur ancak bir tanesi de yeterli olmayacaktır. Örneğin, çocuğun onu seven bir ailesi olsa bile, eğer içsel olarak o gücü bulamıyorsa yılmaz olarak nitelendirilemez. Bu özelliklerin parça parça da olsa bir araya gelmesiyle 'yılmazlık' kazanılabilir. Özellikle okul öncesi dönemde, çocukların çevresindeki yetişkinler başta olmak üzere bireylerin; yılmazlık ve ona etki eden faktörler hakkında bilgi sahibi olmaları, çocukların hem mevcut yaşantılarında hem de ilerideki dönemlerinde uyumlarını, ruhsal güçlerini ve dolayısıyla yılmazlıklarını desteklemeye yardımcı olur. Bu bağlamda, okul öncesi dönemi kapsayan yılmazlık konulu bilimsel çalışmalar içerik analiziyle çözümlenmiş ve bütüncül bir bakış açısı ile sunulmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmada, 2013-2024 yılları arasında Türkiye'de okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine yapılmış lisansüstü tezler ve bilimsel makaleler analiz edilerek kapsamlı bir bakış açısı sunulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

Okul öncesi dönemde yılmazlık ile ilgili yapılan çalışmaların,

1- Türlerine göre dağılımı nasıldır?
2- Yayınlandıkları yıllara göre dağılımı nasıldır?
3- Anahtar kelimelerine göre dağılımı nasıldır?
4- Konularına göre dağılımı nasıldır?
5- Araştırma yöntemleri/desenlerine göre dağılımı nasıldır?
6- İçerdiği örnekleme yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
7- Gerçekleştirildiği illere göre dağılımı nasıldır?
8- Kullandığı veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
9- İçerdiği veri analiz tekniklerine göre dağılımı nasıldır? sorularına yanıt aranmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışma, Türkiye'de okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine yapılan bilimsel araştırmaları sentezlediği için nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalarda, algıları ve olayları doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde anlamak amacıyla gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi yöntemler kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 39). Bu araştırmada, birebir etkileşim

gerektirmeyen ve dokümanlara dayalı veri toplama ve analiz yöntemlerine dayanan etkileşimsiz nitel araştırma deseni tercih edilmiştir (Karasar, 2005). Böylece, okul öncesi dönemde yılmazlık konusundaki çalışmalar derinlemesine incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın örneklemini belirlemek amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Patton'a (2014) göre, ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş kriterlere uyan tüm durumları incelemeyi ve bu sınırlar içinde değerlendirmeyi hedeflemektedir. Bu araştırmada, örneklem belirlemek için Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanı taranmıştır.

Bu araştırmaya dahil edilecek çalışmalar belirlenirken aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır:

- Türkiye'de yapılmış lisansüstü tez ve makaleler olması,
- Örneklem grubunun; okul öncesi dönem çocukları, bu dönemde görev yapan öğretmenler, öğretmen adayları veya okul öncesi dönem çocuklarının ailelerinden oluşması,
- Araştırma konusunun okul öncesi dönemde yılmazlık ile ilgili olması,
- 2013-2024 yılları arasında gerçekleştirilmiş olması,

Bu ölçütlere dayanarak, Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik'te "yılmazlık", "psikolojik sağlamlık", "psikolojik dayanıklılık", "ego sağlamlığı" ve "psikolojik iyi oluş" anahtar kelimeleriyle arama yapılmıştır. 2024 yılına kadar bu anahtar kelimelerle yapılan makale ve lisansüstü tez çalışmaları indirilmiştir. Literatürde yapılan incelemeler sonucu; okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine 2013 yılına kadar herhangi bir çalışma bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple araştırmacılar, yapılan tüm çalışmalara ulaşabilmek için incelemeye 2013 yılından başlanmasına karar vermişlerdir. İndirilen çalışmaların analizi sonucunda, örneklem grubunu 46 yüksek lisans tezi, 8 doktora tezi, 1 tıpta uzmanlık tezi ve 40 makale olmak üzere toplam 95 bilimsel çalışma oluşturmuştur. Ulaşılan 8 makalenin 5'i yüksek lisans tezine, 1'i yüksek lisans projesine ve 2'si doktora tezine dayanmaktadır. Bu makaleler, lisansüstü tezlerden üretilmiş olmalarına rağmen Türkiye'de yürütülen araştırmalara dayanıyor olmaları nedeniyle çalışmaya dahil edilmişlerdir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Bilimsel araştırmalarda kullanılan bir veri toplama tekniği olan doküman incelemesi, çeşitli belgelerin toplanması, incelenmesi, değerlendirilmesi ve analiz edilmesini kapsamaktadır (Sak ve ark., 2021). Araştırmacılar tarafından geliştirilen "Doküman Analizi Formu" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu formda, yapılan çalışmaların türleri, yayın yılları, anahtar kelimeleri, konuları, desenleri, örneklem türleri, çalışmanın yapıldığı iller, veri toplama araçları ve veri analiz türlerini içeren sorular yer almaktadır. Daha sonra formun son halini belirlemek ve nasıl doldurulması gerektiğini netleştirmek için bir araya gelinmiştir. Görüşmeler sonucunda formun alt başlıklarında ve doldurulma şeklinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Örnekleme alt başlığı "örnekleme yöntemi", veri analiz türü alt başlığı "veri çözümleme teknikleri" olarak değiştirilmiştir. Ayrıca, "makalenin ve tezin konusu", "araştırma yöntemi" ve "veri toplama araçları" alt başlıkları seçenekler halinde yapılandırılarak daha ayrıntılı açıklanacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu form, çalışmanın künyesi (yazar, yayın tarihi, yayın dergisi/üniversitesi), konusu, deseni, veri toplama araçları, örnekleme yöntemi, örneklem/çalışma grubu, örneklem sayısı ve veri analiz türüne ilişkin bilgileri içermektedir. Yeniden düzenlenen "Doküman Analizi Formu", belirlenen kriterlere göre her bir araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Verilerin formda işlenmesi sürecinde belirlenen kriterler esas alınmış olup, Ulusal Tez

Merkezi veri tabanında erişime kapalı olan tezler ve ücretli dergilerde yayınlanan makaleler çalışma dışı bırakılmıştır. Taramalar sonucunda tezlerden türetilen makalelere ulaşılmış ve bu tezlerin hem makalesi hem de tezi çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmaları belirlemek için Ulusal Tez Merkezi , ULAKBİM, Google Akademik veri tabanlarında ve DergiPark'ta yer alan "eğitim" kategorisindeki dergilerde literatür taraması yapılmıştır. Taramalar "okul öncesi dönemde yılmazlık", "erken çocukluk döneminde yılmazlık", "yılmazlık" ve "psikolojik dayanıklılık", "ego sağlamlığı", "iyi oluş" ve "psikolojik sağlamlık" anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Taramalar sırasında veri tabanlarının gelişmiş tarama kısımlarına anahtar kelimeler girilmeden önce aramanın çalışmaların tamamında (başlık, özet, konu, dizin) taratılması ve çalışmaların 2013 ile 2024 yılları arasında olması seçenekleri işaretlenmiştir. Ulaşılan çalışmalarda, yazarların isimleri doktora tezi için D1,D2..,yüksek lisans tezi için Y1,Y2…ve makale için M1,M2… olarak kodlanmıştır. Kapsamlı bir literatür taraması yapılmasından dolayı bir çalışmaya birden fazla veri tabanında ulaşılmıştır. Her bir çalışmanın künyesi kodlanarak, tekrar tekrar kaydedilmesi araştırmacılar tarafından önlenmiştir. Kaydedilen çalışmalar, araştırmacılar tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve her bir çalışma için "Doküman Analizi Formu" doldurulmuştur. Belirlenen tüm çalışmalara ilişkin gerekli olan bilgiler forma aktarıldıktan sonra veriler Excel dosyasında toplanmıştır. Bu dosyada formda yer alan her bir kategori için ayrı bir sütun açılarak çalışmalara ilişkin bilgiler kodlanarak kaydedilmiştir. Dokümanların belirlenen ölçütlere uygunluğunun saptanmasında araştırmacılar tarafından detaylı incelemeler yapılmıştır. Bu süreçte kaynakların gerçekliği ve doğruluğu farklı veri tabanlarından sağlanmıştır. Ayrıca, araştırmacılar tarafından orijinallik ve güncellik bakımından incelenen 2013-2024 yılları arasında yayınlanmış olan dokümanlar araştırma kapsamına alınmıştır. Thomas & Magilvy'e göre (2011) nitel araştırmaların geçerliği ve güvenilirliği, araştırmaya katılan bireylerin deneyimlerinin ne kadar anlaşılır ve doğru bir şekilde yansıtıldığı ile yakından ilişkilidir. Bu, katılımcıların kendilerinden ne beklendiğini net bir şekilde anlamalarını sağlamak ve araştırmanın amacını açıkça ifade etmek gibi unsurlara özen göstermekle mümkündür. Bu çalışmada da verilerin araştırılma sürecinin ve raporlanan verilerin detaylı biçimde sunulmasıyla geçerliliğin sağlanması hedeflenmiştir. Çalışmanın güvenirliği ise, verilerin araştırmacılarca bağımsız olarak analiz edilmesi ve sonrasında ortak bir senteze ulaşılmasıyla güvence altına alınmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Bu araştırmanın veri toplama tekniği doküman incelemesidir. Nitel araştırmalarda veri toplama yöntemi olarak kullanılan doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesini içeren bir dizi süreci kapsamaktadır (Bowen, 2009). Bu doğrultuda, araştırmada 2013-2024 yılları arasında okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri alanında yapılmış lisansüstü tezler ile ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler esas alınmıştır. Araştırmaya dahil edilen lisansüstü tezler ve bilimsel makaleler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan form kullanılarak içerik analizinden geçirilmiştir. Tezlerin kontrolü için Excel programı ile kayıtları tutulmuş, tez ve makalelerin incelenmesinde kontrol amaçlı kullanılmıştır. Hazırlanmış olan "Doküman İncelemesi Formu"na ilişkin uygun verileri elde etmek amacıyla; doküman inceleme yöntemi adımları izlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi tekniği, sosyal gerçekliği araştıran nesnel, sistematik ve tümdengelimsel bir okuma aracı olan bu metodolojik teknikler bütünü, önceden belirlenmiş ölçütlere göre kavramlardan, metinlerden ve sözlü veya yazılı materyallerden anlamlar çıkarmayı amaçlar. Planlama aşamasında zayıf gibi görünse de uygulamada etkili ve ilginç sonuçlar ortaya koyar. Nicel verileri nitel hale getirebilen, yazılı metinlerden yola çıkarak yazılı olmayan mesajlara ulaşmayı mümkün kılan çok işlevli ve sürekli gelişen bir tekniktir (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 21-22). Bu çalışmada, okul öncesinde yılmazlık becerileri konusunda bağımsız olarak yürütülen çalışmaların detaylı bir şekilde incelenmesi ve düzenlenmesi amaçlandığından dolayı içerik analizi yapılması uygun bulunmuştur. Analiz sürecinde güvenirliğin sağlanması amacıyla araştırmaya dahil edilen çalışmalar bağımsız olarak iki ayrı kodlayıcı tarafından kodlanarak karşılaştırılmıştır. Uyum yüzdesi, Miles ve Huberman'ın (1994) [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak %86 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994)'e göre uyum oranının %70'in üzerinde

çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir. Araştırmacılar arası uyuşmayan görüşler tartışılarak, ortak bir görüş sağlanmış ve çalışmanın güvenilirliği desteklenmiştir. Yapılan kodlamalar temelinde temalar oluşturulmuş, veriler frekans gibi betimsel istatistikler kullanılarak, grafik ve tablolarla sunulmuştur.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

3. BULGULAR

Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Çalışma Desenine, Yıllarına ve Yürütüldükleri Üniversitelere Göre Dağılımı

Tablo 1.
Araştırma kapsamındaki doktora tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Kod	*Tez Adı*	*Çalışma Deseni*	*Üniversite Adı*	*Yıl*
D1	*"Okul Öncesi Çocuklar İçin Psikolojik Dayanıklılık Programının 5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerine ve Problem Davranışına Etkisi"*	Nicel	Marmara Üniversitesi	2016
D2	*"48-72 Aylık Çocuklar İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Eğitici Drama Temelli Psikolojik Dayanıklılık Programının Etkisinin İncelenmesi"*	Nicel	Marmara Üniversitesi	2018
D3	*"Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Olan Çocukların Annelerinde Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu, Psikolojik Dayanıklılık ve Çift Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" (*)*	Nicel	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	2019
D4	*"5-6 Yaş Çocuklarda Psikolojik İyi Oluş: Bir Model Önerisi ve Ebeveynler ile Öğretmenlerin Kişilik Tipleri, Ego Durumları ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Yordayıcı Rolü"*	Nicel	Pamukkale Üniversitesi	2020
D5	*"Kabul ve Kararlılık Terapisi 'ne Dayalı Psiko-Eğitim Programının Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuk (3-6 Yaş) Anneleri ve Babalarının Psikolojik Uyumlarına Etkisi"*	Karma	Anadolu Üniversitesi	2021
D6	*"Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Pozitif Genç Gelişimi Temelli Çevrim İçi Yılmazlık Psikoeğitim Programının Geliştirilmesi"*	Nicel	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2022
D7	*"Türk Müziği Destekli Psikolojik Sağlamlık Programı'nın Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Psikolojik Sağlamlık Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi"*	Karma	Gazi Üniversitesi	2022
D8	*"Çocuk Oyun Tercihi Ölçeğinin Geliştirilmesi, Ebeveyn ve Çocuk Oyun Tercihlerinin Çocuğun Psikolojik Dayanıklılık ve İyi Oluşlarına Etkisi"*	Nicel	Marmara Üniversitesi	2023

*This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Tablo 1'in Devamı

Araştırma kapsamındaki doktora tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

D9	*"Covid-19 Pandemisinde 48-72 Ay Çocukların Ebeveynleri ile İlişkileri ve Yılmazlık Özelliklerinin İncelenmesi"*	Nicel	Hacettepe Üniversitesi	2023

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırma kapsamına alınan doktora tezlerinin adı, çalışma deseni, gerçekleştirildiği üniversite ve tamamlanma yılı yer almaktadır. (*) ile gösterilen tez tıpta uzmanlık tezidir.

Tablo 2.
Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Kod	*Tez Adı*	*Çalışma Deseni*	*Üniversite Adı*	*Yıl*
Y1	*"Örgütsel Bağlılığın Bir Yordayıcısı Olarak Kurum Kültürü ve Psikolojik Dayanıklılık: Okulöncesi Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma"*	Nicel	Erciyes Üniversitesi	2013
Y2	*"Okulöncesi Öğretmenlerinin Özyeterlik İnançları, Örgütsel Adalet ve Destek Algıları, Öğrenilmiş Güçlülük ve Tükenmişliklerinin İncelenmesi"*	Nicel	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2016
Y3	*"Anasınıfı Öğretmenlerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Sosyal Becerileri ve Empatik Eğilim Düzeyleri Üzerindeki Rolü"*	Nicel	Beykent Üniversitesi	2016
Y4	*"Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 4-5 Yaşındaki Çocukların Yılmazlık Özellikleri ve Yılmazlığı Destekleyici Faktörlerin İncelenmesi"*	Karma	Gazi Üniversitesi	2017
Y5	*"5-6 Yaş Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Sosyal Duygusal Uyumu, Anne-Babaların Evlilik Doyumu ve Aile Yılmazlığı Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi"*	Nicel	Pamukkale Üniversitesi	2018
Y6	*"Ebeveynlerin Psikolojik İyi Oluş ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri İle Çocukların Sosyal Yetkinlik Ve Davranışları Arasındaki İlişki"*	Nicel	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2018
Y7	*"Okul Öncesi Dönem Çocukların Yılmazlıkları ile Sosyal Değerleri Kazanımları ve Ailelerin Yılmazlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2019
Y8	*"Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarının Psikolojik Sağlamlık Açısından İncelenmesi"*	Nitel	Hacettepe Üniversitesi	2019

Tablo 2'nin Devamı

Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Y9	*"Zihinsel Özel Gereksinimi Olan Çocuk Annelerinde Psikolojik Sağlamlık ve Baba Katılımı İlişkisi"*	Nicel	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2019
Y10	*"0-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Ebeveynlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki (Adana Örneği)"*	Nicel	Çağ Üniversitesi	2020
Y11	*"5-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Anne Babaların Kabul- Red Düzeyleri ile Çocukların Yılmazlıkları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi"*	Nicel	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2020
Y12	*"Babaların Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Çocuk Bakım Uygulamalarına Katılım Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi"*	Nicel	Çağ Üniversitesi	2020
Y13	*"Montessori Felsefesi ile Eğitim Alan 24-72 Ay Arası Çocukların Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi"*	Nitel	İstanbul Aydın Üniversitesi	2020
Y14	*"Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5 Yaş Grubu Çocukların Yılmazlık Düzeyleri ile Matematik ve Bilimsel Süreç Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	İnönü Üniversitesi	2020
Y15	*"Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Almış Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yılmazlık ve Yetersizlikten Etkilenme Derecesini Algılama Düzeylerinin İncelenmesi"*	Nicel	Anadolu Üniversitesi	2020
Y16	*"Şefkat Korkusu, Öz-Anlayış ve Psikolojik Dayanıklılık: Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Ebeveynleri Üzerine Bir Araştırma"*	Nicel	Biruni Üniversitesi	2020
Y17	*"2-6 Yaş Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Psikolojik Dayanıklılıkları ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Dokuz Eylül Üniversitesi	2021
Y18	*"3-6 Yaş Grubu Kanser Hastası Çocukların Ebeveynlerinde Öz Duyarlık, Psikolojik Dayanıklılık ve Depresif Belirtiler"*	Nicel	Marmara Üniversitesi	2021

Tablo 2'nin Devamı

Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Y19	*"Covid-19 Pandemi Sürecinde 3-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Duygusal Sağlamlık ve Psikolojik İyi Oluş Durumlarının İncelenmesinde Okul Öncesi Öğretmenleri ve Ebeveynlerinin Görüşleri"*	Nicel	Üsküdar Üniversitesi	2021
Y20	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarında İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Anne Ebeveynlik Tutumları ve Kaygı"*	Nicel	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2021
Y21	*"Ego Sağlamlığı ve Mizaç Özelliklerinin Okul Öncesi Çocukların Ruhsal Uyumlarına Etkisi"*	Nicel	Karabük Üniversitesi	2021
Y22	*"Koronavirüs Pandemisinde Annelerin Ebeveynlik Stresleri, Aile Dayanıklılıkları ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiler"*	Nicel	Maltepe Üniversitesi	2021
Y23	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ile Akran Zorbalığı İlişkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2021
Y24	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Psikolojik Dayanıklılık ve İş Doyum Düzeylerinin İncelenmesi"*	Nicel	Anadolu Üniversitesi	2021
Y25	*"Pandemi Döneminde Yeni Doğum Yapmış Annelerin Depresyon Düzeyleri ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	İstanbul Aydın Üniversitesi	2021
Y26	*"Postpartum Depresyon Belirtileri ile Öz Şefkat ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	İstanbul Gelişim Üniversitesi	2021

Tablo 2'nin Devamı
Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Y27	*"Sosyoekonomik Açıdan Dezavantajlı Olan Beş Yaş Çocuklarının Yılmazlık Düzeyleri, Problem Çözme Becerileri ve Annelerinin Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Bursa Uludağ Üniversitesi	2021
Y28	*"Okul Öncesi Çocukların Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ile Anne İlgi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2022
Y29	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Duygu Düzenleme Becerisi ve Yılmazlık Arasındaki İlişki"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2022
Y30	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Psikolojik Sağlamlıkları ve Duygusal Zekâları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Hacettepe Üniversitesi	2022
Y31	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilinçli Farkındalık (Mindfulness), Psikolojik Dayanıklılık ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Marmara Üniversitesi	2022
Y32	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Psikososyal Özellikleri ile Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi"*	Nicel	Pamukkale Üniversitesi	2022
Y33	*"4-6 Yaş Çocukların Kaygıları ile Annelerinin Kaygı Psikolojik Dayanıklılık ve Bilişsel Esneklikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Gaziantep Üniversitesi	2022
Y34	*"Ailelerin Yılmazlık Düzeyleri ve Çocuklarının Mizaç Özellikleri Arasındaki İlişki"*	Nicel	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2022
Y35	*"Annelerin Duygu Sosyalleştirme Davranışları ile Okul Öncesi Dönem Çocuklarının 21.yy. Becerileri ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişki"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2022
Y36	*"Annelerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri ve Duygu Sosyalleştirme Stratejileri ile 48-72 Aylık Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki"*	Nicel	Işık Üniversitesi	2022

Tablo 2'nin Devamı

Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Y37	*"Annelerin Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ile Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ve Akademik Destek Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2022
Y38	*"3-6 Yaşları Arasında Prematüre Doğan Çocuğu Olan Annelerin Ebeveyn Tutumları, Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Üsküdar Üniversitesi	2023
Y39	*"60-72 Aylık Çocukların Duygusal Zekâ ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Pamukkale Üniversitesi	2023
Y40	*"Anne Babaların Çocukların Duygularına Yönelik İnanışları ve Duygu Sosyalleştirme Tepkileri ile Çocukların Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Aksaray Üniversitesi	2023
Y41	*"Annelerin Ebeveyn Tutumları ile Duygu Düzenlemelerinin Çocukların İyi Oluşuyla İlişkisinin İncelenmesi"*	Nicel	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	2023
Y42	*"Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Oynama Eğilimleri ile Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Mersin Üniversitesi	2023
Y43	*"Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Üstbilişsel Becerileri ile Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Yılmazlıkları Arasındaki İlişki"*	Nicel	ODTÜ	2023
Y44	*"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Bilgiyi İşleme Becerileri ile Motivasyon ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Gazi Üniversitesi	2023
Y45	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Teknoloji Tutumları, Pedagojik İnanç Sistemleri, Psikolojik Dayanıklılık ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Pamukkale Üniversitesi	2023

Tablo 2'nin Devamı

Araştırma kapsamındaki yüksek lisans tezlerinin çalışma desenine, yıllarına ve yürütüldükleri üniversitelere göre sıralanmış dağılımı

Y46	*"Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi"*	Nicel	Necmettin Erbakan Üniversitesi	2023

Tablo 2'de görüldüğü üzere araştırma kapsamına alınan yüksek lisans tezlerinin adı, çalışma deseni, gerçekleştirildiği üniversite ve tamamlanma yılı yer almaktadır.

Tablo 3.
Araştırmaya dahil edilen makalelerin çalışma desenine, yıllarına ve yayınlandığı dergiye göre sıralanmış dağılımı

Kod	*Makale Adı*	*Çalışma Deseni*	*Dergi Adı*	*Yıl*
M1	*"Boşanma Değişkenine Göre Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Psikolojik Sağlamlıklarının Karşılaştırılması"*	Nicel	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2015
M2	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ego Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi"*	Nicel	Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi	2018
M3	*"Çaba Gerektiren Kontrolün Bileşenleri ve Çocukların Ego-sağlamlığı ile İlişkisi"*	Nicel	International Primary Educational Research Journal	2018
M4	*"Mizaç Özellikleri ve Öz Kontrol Becerilerinin Okul Öncesi Dönem Çocuklardaki Ego Sağlamlık Düzeyini Yordayıcı Rolü"*	Nicel	Elementary Education Online	2018
M5	*"Okul Öncesi Dönemde Psikolojik Dayanıklılık"*	Nitel	Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi	2018
M6	*"The Predictive Effect of Preschool Children's Temperament Characteristics and Parenting Styles of Mothers on Ego Resiliency Level of Children"*	Nicel	Education and Science	2018
M7	*"Türkiye'deki 60-72 Aylık Çocuklarda Duygu Düzenleme Becerilerinin Ego Sağlamlık Düzeylerine Göre İncelenmesi"*	Nicel	Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2018
M8	*"Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin (PERİK) Geçerlik Güvenirlik Çalışması"*	Nicel	Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	2019
M9	*"Ebeveynlerin İnternet Kullanımı İle Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ego Sağlamlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Manisa Celal Bayar University Journal Of The Faculty Of Education	2020

Tablo 3'ün Devamı
Araştırmaya dahil edilen makalelerin çalışma desenine, yıllarına ve yayınlandığı dergiye göre sıralanmış dağılımı

M10	*"Koruyucu ve Biyolojik Aileye Sahip Okul Öncesi Çocukların Ego Sağlamlıklarının Karşılaştırılması"*	Nicel	Current Research in Social Sciences	2020
M11	*"Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Annelerin Öz Yeterlik, Psikolojik Sağlamlık ve Ebeveyn Tutumlarının İncelenmesi*"*	Nicel	KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi	2020
M12	*"Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Çocukların Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi"*	Nicel	Pearson Journal Of Socıal Scıences & Humanıtıes	2020
M13	*"Akran İlişkilerinin Sosyal ve Duygusal Yeterlilik Üzerindeki Etkileri"*	Nicel	International Journal of New Trends in Arts, Sports &Science Education	2020
M14	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Ego Sağlamlığı ve Ruhsal Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi	2021
M15	*"Babaların Psikolojik Sağlamlık Düzeyleriyle Çocuk Bakımına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişki: Adana Örneği"*	Nicel	Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care	2021
M16	*"Çocuklarda Psikolojik İyi Oluş: Bir Model Önerisi ve Ölçek Geliştirme Çalışması"*	Nicel	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	2021
M17	*"Okul Öncesi Çocuklarının Psikolojik Sağlamlıklarının Akran Zorbalığı Davranışları ile İlişkisi"*	Nicel	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	2021
M18	*"Türk Müziği Destekli Psikolojik Sağlamlık Programı: Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Üzerine Etkisi"*	Nicel	IBAD Sosyal Bilimler Dergisi	2021
M19	*"Validity and Reliability Study of the Social-Emotional Assets and Resiliency Scale for Preschool (SEARS-Pre)"*	Nicel	Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi	2021

Tablo 3'ün Devamı

Araştırmaya dahil edilen makalelerin çalışma desenine, yıllarına ve yayınlandığı dergiye göre sıralanmış dağılımı

M20	*"Türkiye'de 2000-2021 Yılları Arasında Tamamlanmış Okul Öncesi Dönemi Kapsayan Psikolojik Dayanıklılık Konulu Tezlerin İncelenmesi"*	Nitel	International Journal of Humanities and Education	2021
M21	*"48-60 Aylık Çocukların Okula Uyumunun Sosyal-Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Değişkeni Açısından İncelenmesi"*	Nicel	Turkish Studies - Education Sciences	2021
M22	*"Okul Öncesi Dönem Çocuklarında İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık: Değer Davranışlarının ve Özdüzenleme Becerilerinin Yordayıcı Etkisi"*	Nicel	Değerler Eğitimi Dergisi	2022
M23	*"Anne Baba Eğitim Düzeylerine Göre Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal-Duygusal Yeterliliği"*	Nicel	Aurum Sosyal Bilimler Dergisi	2022
M24	*"Baba-Çocuk İlişkisinin 5-6 yaş Grubu Çocukların Psikolojik Dayanıklılıkları ve Ebeveynlikte Bilinçli Farkındalıkları Arasında İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	Turkish Studies	2022
M25	*"Erken Çocukluk Edebiyatında Psikolojik Sağlamlığın İncelenmesi"*	Nitel	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2022
M26	*"Erken Çocuklukta Yılmazlığın Yordayıcısı Olarak Sosyal Değerler Kazanımı"*	Nicel	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	2022
M27	*"Okul Öncesi Çocuklarının Duygu Düzenleme Becerileri: Çocuğun Mizacı ile Ebeveyninin Duygusal Zekâsı ve Psikolojik İyi Oluşunun Rolü Nedir?"*	Nicel	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi	2022
M28	*"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Bilgiyi İşleme Becerileri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*	Nicel	International Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences	2022

Tablo 3'ün Devamı
Araştırmaya dahil edilen makalelerin çalışma desenine, yıllarına ve yayınlandığı dergiye göre sıralanmış dağılımı

M29	*"Özel Gereksinimli ve Normal Gelişim Gösteren Kardeşe Sahip 5-6 Yaş Çocuklarının Psikolojik Dayanıklılıklarının Ebeveyn Görüşlerine Dayalı Olarak Karşılaştırılması"*	Nicel	Ekev Akademi Dergisi	2022
M30	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukların Psikolojik Dayanıklılıklarını (Rezilyansını) Desteklemede Kullandıkları Stratejiler: Fenomenolojik Bir Araştırma"*	Nitel	Millî Eğitim	2023
M31	*"Dijital Oyunun Sosyal Duygusal Gelişimine Etkilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi"*	Nicel	Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi	2023
M32	*"Annelerin Ebeveyn Bilinçli Farkındalığı, Psikolojik Sağlamlığı ile Çocukların Sosyal Yetkinlikleri Arasındaki Ilişkinin Incelenmesi"*	Nicel	Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi	2023
M33	*"Annelerin Psikolojik Dayanıklılıkları ile Çocuklarının Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin Ve Sosyal Becerileri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi"*	Nicel	Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2023
M34	*"Küçük Çocuklarda Psikolojik Dayanıklılık ve Oyun Davranışları"*	Nicel	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2023
M35	*"Okul Öncesi Dönem Çocukların Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi"*	Nicel	TEBD	2023
M36	*"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Aile Özellikleri Açısından İncelenmesi"*	Nicel	Trakya Eğitim Dergisi	2023
M37	*"Otizmli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Öz Yeterlik, Yaşam Kalitesi Algısı ve Yılmazlık Düzeylerinin Aracı Değişken Analizi ile İncelenmesi"*	Nicel	TED Eğitim ve Bilim	2023

Tablo 3'ün Devamı

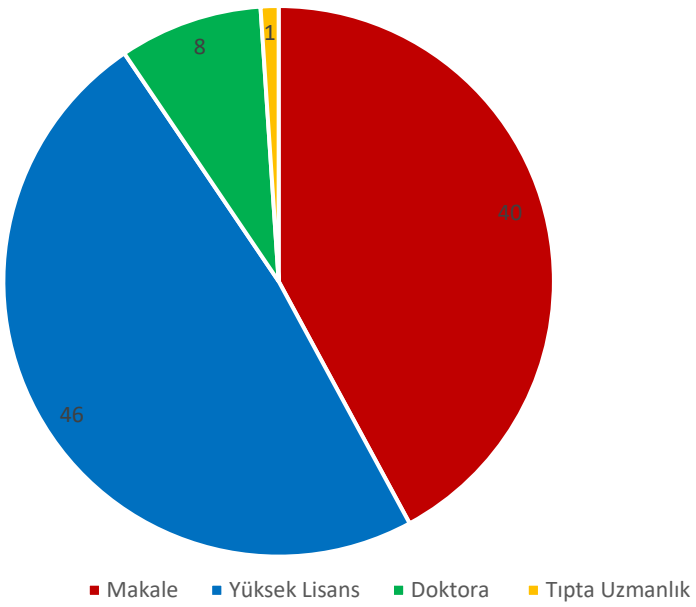
Araştırmaya dahil edilen makalelerin çalışma desenine, yıllarına ve yayınlandığı dergiye göre sıralanmış dağılımı

M38	*"Annelerin Psikolojik Dayanıklılığının ve Duygu Sosyalleştirme Stratejilerinin Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Üzerindeki Rolü"*	Nicel	Turk J Child Adolesc Ment Health	2024
M39	*"Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sosyal Becerilerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Psikolojik Dayanıklılıkları Üzerindeki Yordayıcı Etkisi"*	Nicel	MSKU Journal of Education	2024
M40	*"Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi"*	Nicel	İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	2024

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırma kapsamına alınan makalelerin adı, çalışma deseni, yayınlandığı dergi ve tamamlanma yılı yer almaktadır.

Çalışmalar; türlerine, yıllarına, anahtar kelimelerine, konularına, araştırma yöntemine, örnekleme yöntemlerine, gerçekleştirilen illere, kullanılan veri toplama araçları ve veri analiz tekniklerine göre incelenmiştir. Alan yazında son on bir yıl sınırlaması ile "okul öncesi dönemde yılmazlık", "erken çocukluk döneminde yılmazlık", "yılmazlık" ve "psikolojik dayanıklılık", "ego sağlamlığı", "iyi oluş" ve "psikolojik sağlamlık" anahtar kelimeleri üzerinden tarama yapılmış ve ulaşılan çalışmalarda ilgili yaş aralığı dikkate alınmıştır. Çalışmaya 46 yüksek lisans tezi, 8 doktora tezi, 1 tıpta uzmanlık tezi ve 40 makale olmak üzere toplam 95 araştırma dahil edilmiştir.

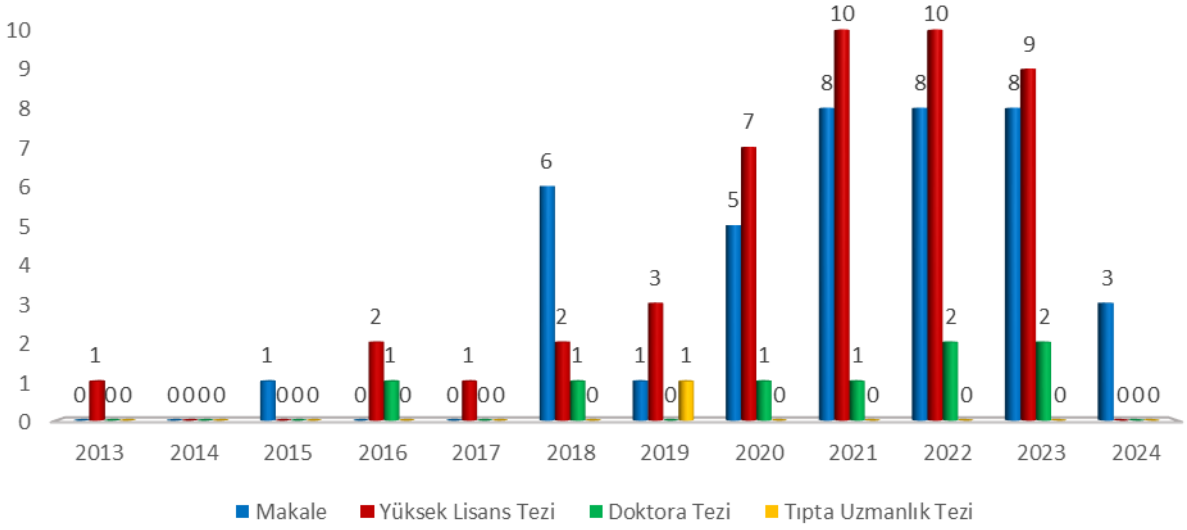
Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Çalışma Türlerine Göre Dağılımı

Şekil 1. *Çalışma türlerinin dağılımı*

İncelenen araştırmaların çalışma türlerine bakıldığında en yüksek değer (f=46) yüksek lisans, onu takip eden değer ise (f=40) makale türüdür. Yapılan doktora tezi (f=8) iken okul öncesi dönemde yılmazlık ile ilgili olarak yapılan çalışma türlerinden en az türde yapılan çalışma türü ise (f=1) tıpta uzmanlık tezi olarak bulunmuştur. Türkiye'de okul öncesi dönemde yüksek lisans eğitiminin doktora eğitiminden daha fazla yapıldığı ve bu alanda doktora eğitiminin yapılabileceği üniversite sayısının sınırlı sayıda olmasından dolayı ilgili alanda yüksek lisansta yapılan tezlerin sayısı daha fazladır. Yüksek lisansta yapılan tezleri takiben ise makaleler yer almaktadır.

Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Çalışma Yıllarına Göre Dağılımı

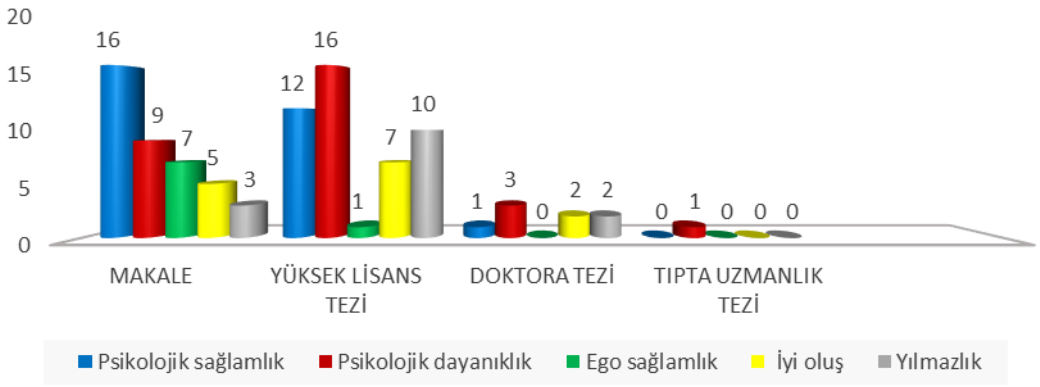

Şekil 2. *Çalışmaların yıllara göre dağılımı*

*This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Çalışmaların yıllara göre dağılımına bakıldığında; 2015'te bir, 2018'de altı, 2019'da bir, 2020'de beş, 2021'de sekiz, 2022'de sekiz, 2023'te sekiz ve 2024 yılında ise üç makale; 2013'te bir, 2016'da iki, 2017'de bir, 2018'de iki, 2019'da üç, 2020'de yedi, 2021'de 12, 2022'de 10 ve 2023 yılında ise dokuz yüksek lisans tezi; 2016'da bir, 2018'de bir, 2020'de bir, 2021'de bir, 2022'de iki ve 2023 yılında ise iki doktora tezine ulaşılmıştır. Tüm bilimsel çalışmalara bakıldığında 2020 ve sonrasında çalışmaların sıklaştığını söylemek mümkündür.

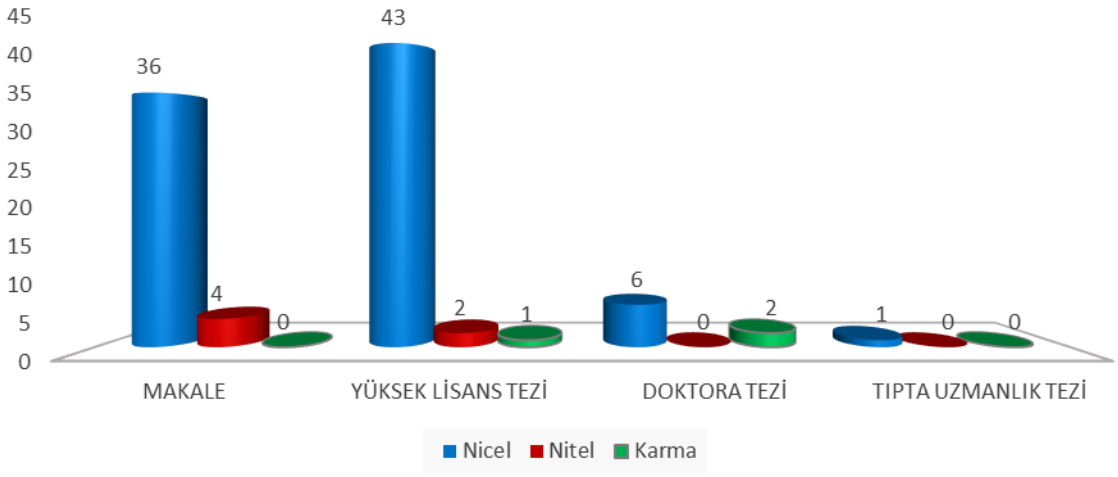
Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Anahtar Kelimelerine Göre Dağılımı

Şekil 3. *Çalışmaların anahtar kelimelere göre dağılımı*

Alanyazın taratılarak "psikolojik sağlamlık" anahtar kelimesi ile toplam 29, "psikolojik dayanıklılık" anahtar kelimesi ile toplam 29, "ego sağlamlık" anahtar kelimesi ile toplam 8, "iyi oluş" anahtar kelimesi ile toplam 14, "yılmazlık" anahtar kelimesi ile toplam 15 bilimsel çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma genelinde ilgili anahtar kelimelerden en çok "psikolojik dayanıklılık" (f=30) tercih edilirken en az "ego sağlamlık" (f=8) tercih edilmiştir. Çalışma türlerine göre bakıldığında ise yüksek lisans tezlerinde en çok kullanılan anahtar kelime "psikolojik dayanıklılık" (f=16), makalelerde en çok kullanılan anahtar kelime "psikolojik sağlamlık" (f=16), doktora tezlerinde en çok kullanılan anahtar kelime "psikolojik dayanıklılık"(f=3) ve tıpta uzmanlık tezinde kullanılan anahtar kelime ise "psikolojik dayanıklılık" (f=1) olarak bulunmuştur.

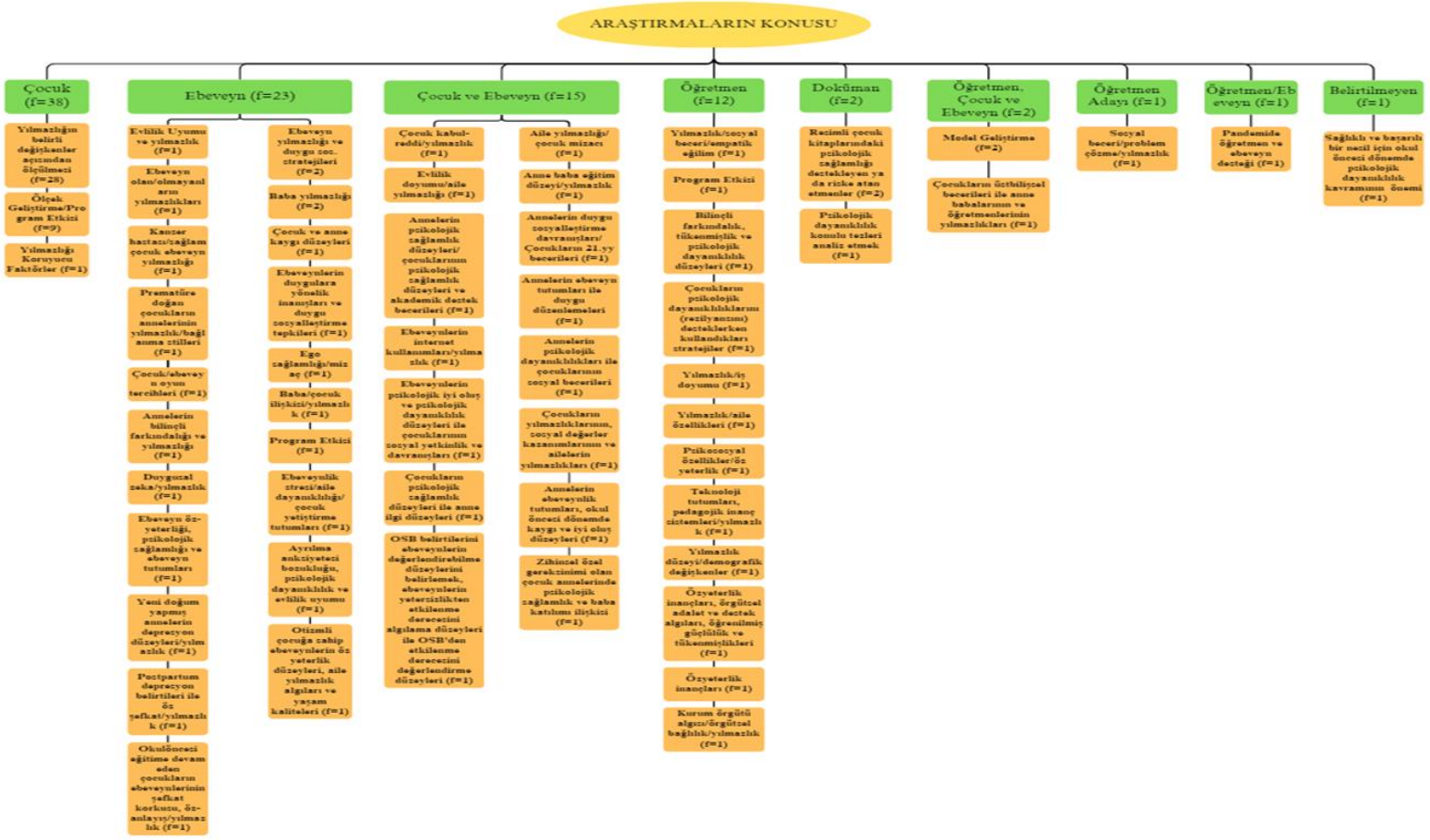
Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Yöntemlerine Göre Dağılımı

Şekil 4. *Çalışmanın yöntemine göre dağılımı*

Çalışmaların yöntemine göre dağılımına bakıldığında çalışmaların büyük çoğunluğunun nicel araştırma yöntemi kullanılarak yürütüldüğü görülmektedir. Makalelerin 36'sı, yüksek lisans tezlerinin 43'ü, doktora tezlerinin 6'sı ve 1 tıpta uzmanlık tezi olmak üzere 86 çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen çalışmalar ise; 4 makale ve 2 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 6 çalışma olduğu görülmektedir. Karma yöntemle çalışılan 3 çalışmadan; birisi yüksek lisans tezi, ikisi ise doktora tezidir.

Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Çalışma Konularına Göre Dağılımı

Şekil 5. *Çalışmaların araştırma konularına göre dağılımı*

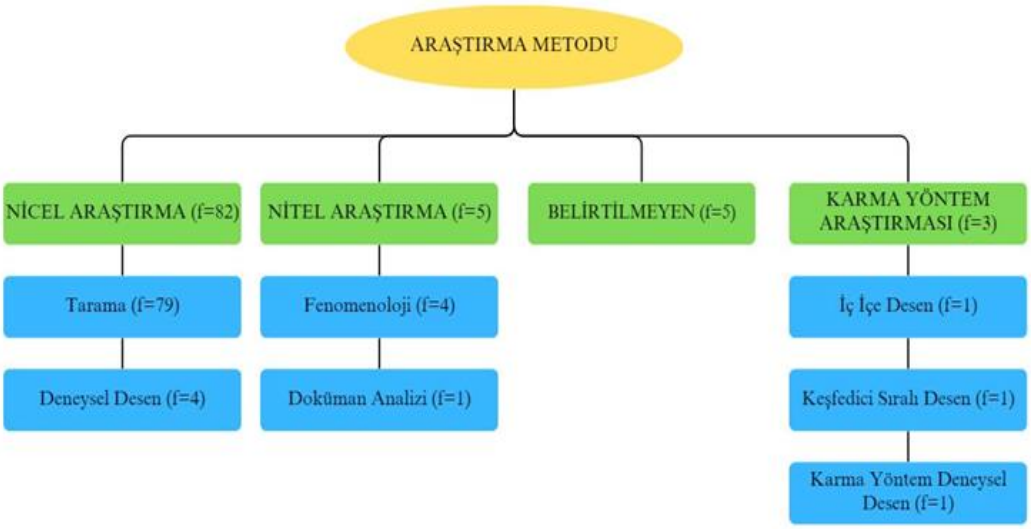
*This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Şekil 5'te görüldüğü üzere, incelenen çalışmaların konuları arasında en fazla yer tutan alan çocuklarla ilgili çalışmalardır (f=38). Bunu sırasıyla ebeveynlerle ilgili çalışmalar (f=23), çocuklar ve ebeveynlerle ilgili çalışmalar (f=15), öğretmenlerle ilgili çalışmalar (f=12), doküman incelemeleri (f=3), öğretmenler, çocuklar ve ebeveynlerin birlikte ele alındığı çalışmalar (f=2), öğretmen adaylarıyla ilgili çalışmalar (f=1) ve öğretmenler ile ebeveynlerin birlikte ele alındığı çalışmalar (f=1) takip etmektedir. Çocuklarla ilgili çalışmalarda, 28 çalışmanın yılmazlık ve demografik değişkenler (kardeş sayısı, anne/baba eğitim düzeyi, özel gereksinimli kardeşe sahip olmak vb.) açısından inceleme yaptığı, 9 çalışmanın ölçek ve program geliştirme (Montessori eğitim felsefesi vb.) üzerine odaklandığı, bir çalışmanın ise yılmazlığı koruyucu faktörlerle ilgili olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerle ilgili çalışmalarda, ikisinin baba yılmazlığına, ikisinin ebeveyn yılmazlığı ve duygu sosyalleştirme stratejilerine odaklandığı; diğer çalışmaların ise evlilik uyumu ve yılmazlık, ebeveyn olan ve olmayanların yılmazlıkları, kanser hastası ve sağlam çocukların ebeveynlerinin yılmazlık düzeyleri, prematüre doğan çocukların annelerinin yılmazlık ve bağlanma stilleri, çocuk ve ebeveynlerin oyun tercihleri, annelerin bilinçli farkındalığı ve yılmazlığı, çocuk ve anne kaygı düzeyleri, ebeveynlerin duygulara yönelik inanışları ve duygu sosyalleştirme tepkileri, ego sağlamlığı ve mizaç, baba-çocuk ilişkisi ve yılmazlık, program etkisi, ebeveynlik stresi, aile dayanıklılığı ve çocuk yetiştirme tutumları, duygusal zeka ve yılmazlık, ebeveyn öz-yeterliği, psikolojik sağlamlık ve ebeveyn tutumları, ayrılma anksiyetesi bozukluğu, psikolojik dayanıklılık ve evlilik uyumu, otizmli çocuğa sahip ebeveynlerin öz yeterlik düzeyleri, aile yılmazlık algıları ve yaşam kaliteleri, yeni doğum yapmış annelerin depresyon düzeyleri ve yılmazlık, postpartum depresyon belirtileri ile öz şefkat ve yılmazlık, okul öncesi eğitime devam eden çocukların ebeveynlerinin şefkat korkusu, öz-anlayış ve yılmazlık gibi konuları ele aldığı belirlenmiştir.Çocuklar ve ebeveynlerle ilgili yapılan çalışmaların; çocuk kabul-reddi ve yılmazlık, evlilik doyumu ve aile yılmazlığı, annelerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile çocuklarının psikolojik sağlamlık ve akademik destek becerileri, ebeveynlerin internet kullanımları ile yılmazlık, ebeveynlerin psikolojik iyi oluş ve dayanıklılık düzeyleri ile çocuklarının sosyal yetkinlik ve davranışları, çocukların psikolojik sağlamlık düzeyleri ile annelerin ilgi düzeyleri, aile yılmazlığı ile çocuk mizacı, anne baba eğitim düzeyi ve yılmazlık gibi çeşitli konular üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu çalışmalar ayrıca, annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının çocukların 21. yüzyıl becerileri üzerindeki etkisini, annelerin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemelerini, annelerin psikolojik dayanıklılıkları ile çocuklarının sosyal becerilerini, çocukların yılmazlıklarının sosyal değerler kazanımlarıyla ilişkisini, okul öncesi dönemde annelerin ebeveynlik tutumları ile kaygı ve iyi oluş düzeylerini, özel gereksinimi olan çocuk annelerinde psikolojik sağlamlık ve baba katılımı ilişkisini ve OSB belirtilerini ebeveynlerin değerlendirebilme düzeylerini ele almaktadır. Öğretmenler ile ilgili yapılan çalışmaların yılmazlık, sosyal beceri ve empatik eğilimler, program etkisi, bilinçli farkındalık, tükenmişlik ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri gibi konular üzerinde yoğunlaştığı; çocukların psikolojik dayanıklılığını desteklerken kullanılan stratejiler, iş doyumu ile yılmazlık ilişkisi, aile özellikleri ve yılmazlık arasındaki bağlantılar, psikososyal özellikler ile öz yeterlik arasındaki etkileşimler gibi çeşitli alanlarda da araştırmalar içerdiği belirlenmiştir. Ayrıca, teknoloji tutumları, pedagojik inanç sistemleri ve yılmazlık, yılmazlık düzeyi ile demografik değişkenler, özyeterlik inançları ile örgütsel adalet ve destek algıları, öğrenilmiş güçlülük ve tükenmişlikler, kurum örgütü algısı, örgütsel bağlılık ve yılmazlık gibi faktörlerin de çalışmalarda ele aldığı görülmektedir. Dokümanlar ile yapılan çalışmaların, resimli çocuk kitaplarında psikolojik sağlamlığı destekleyen ya da riske atan etmenleri inceleyen araştırmalara ve psikolojik dayanıklılık konulu tezlerin analizine odaklandığı belirlenmiştir. Bu çalışmalar, çocukların psikolojik dayanıklılıklarını etkileyebilecek unsurları değerlendirmekte ve bu alandaki tezlerde yer alan bulguları derinlemesine incelemektedir. Öğretmen, çocuk ve ebeveynlerle yürütülen çalışmaların, çocukların üstbilişsel becerileri ile anne babalarının ve öğretmenlerinin yılmazlıkları arasındaki ilişkileri incelediği ve model geliştirme sürecine katkıda bulunan araştırmalarla desteklendiği belirlenmiştir. Bu çalışmalar,

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

çocukların bilişsel gelişimi üzerinde ebeveynlerin ve öğretmenlerin yılmazlık düzeylerinin etkisini anlamaya yönelik önemli bulgular sunmaktadır. Öğretmen adayları ile yapılan çalışmaların sosyal becerileri, problem çözme yetenekleri ve yılmazlık düzeyleri arasındaki ilişkileri inceleyerek bu becerilerin eğitim sürecindeki önemine dikkat çektiği belirlenmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla sosyal ve duygusal becerilerini destekleyen etmenleri ele aldığı görülmektedir. Öğretmen ve ebeveynlerle pandemi döneminde yapılan çalışmada, öğretmen ve ebeveyn desteğinin çocukların öğrenme süreçlerine ve psikososyal dayanıklılıklarına olan etkisi incelenmiştir. Araştırma, bu süreçte öğretmen ve ebeveyn iş birliğinin, çocukların eğitimine sağladığı katkıları ve karşılaşılan zorlukları ortaya koymuştur. Nitel olarak yapılan bir çalışmada ise, sağlıklı ve başarılı bir nesil yetiştirmek için okul öncesi dönemde psikolojik dayanıklılık kavramının önemine dikkat çekilmiştir. Araştırma, erken dönemde kazanılan dayanıklılık becerilerinin, çocukların gelecekteki sosyal, duygusal ve akademik başarılarına önemli katkılar sağladığını vurgulamaktadır.

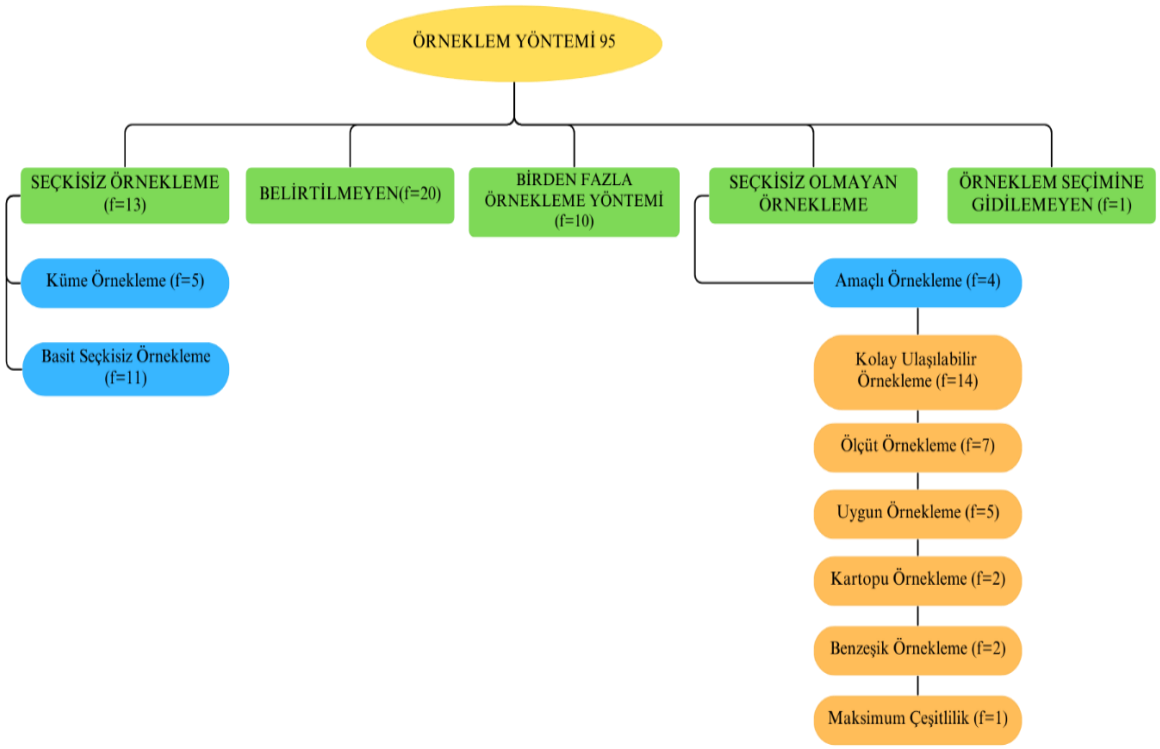
Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Yöntem ve Türlerine Göre Dağılımı

Şekil 6. *Çalışmaların yöntem ve türlerine göre dağılımı*

Araştırmaya dahil edilen çalışmaların büyük çoğunluğunun, Şekil 5'te de görüldüğü gibi, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni ile yürütüldüğü tespit edilmiştir. Buna karşın, nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen çalışmaların genellikle fenomenolojik desende olduğu (f=4), ayrıca 3 çalışmada karma yöntemin kullanıldığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, beş çalışmada araştırma yönteminin belirtilmediği saptanmıştır.

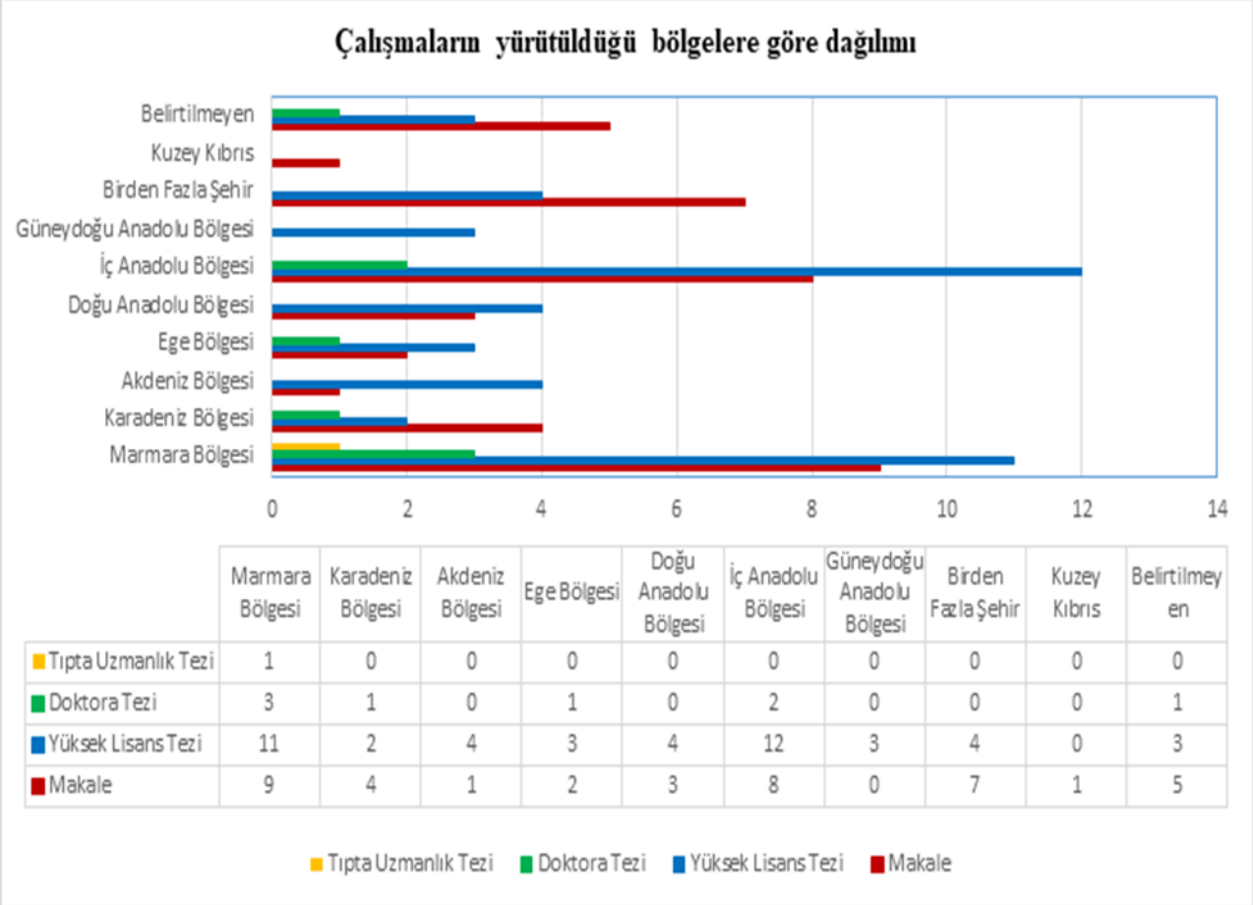
Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Örnekleme Yöntemine Göre Dağılımı

Şekil 7. *Çalışmaların örnekleme yöntemine göre dağılımı*

İncelenen araştırmalarda, açıklanan örneklem yöntemi sayısı (f=74) olarak belirlenmiştir ancak bunlardan 20'sinde örnekleme yönteminin açıklanmadığı, 1'inde örneklem seçimine gidilemediği görülmektedir. Ayrıca birden fazla örneklem içeren 10 bilimsel çalışma incelenmiştir. Örnekleme yöntemi belirtilenlerden (f=74) 14'ünde seçkisiz örnekleme yöntemi ve 31'inde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan seçkisiz örnekleme yöntemleri sırasıyla basit seçkisiz örnekleme (f=11), küme örnekleme (f=5) şeklindedir. Ayrıca örnekleme yöntemi ''seçkisiz örnekleme'' olarak ifade edilen türü belirtilmeyen (f=13) çalışmalar olduğu da görülmüştür. Araştırmada kullanılan seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri sırasıyla, kolay ulaşılabilir örnekleme (f=14), ölçüt örneklem (f=7), uygun örnekleme (f=5), kartopu örnekleme (f=2), benzeşik örnekleme (f=2) ve maksimum çeşitlilik örnekleme (f=1) şeklindedir.

Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Yürütüldüğü Bölgelere Göre Dağılımı

	Marmara Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Ege Bölgesi	Doğu Anadolu Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Birden Fazla Şehir	Kuzey Kıbrıs	Belirtilmeyen
Tıpta Uzmanlık Tezi	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Doktora Tezi	3	1	0	1	0	2	0	0	0	1
Yüksek Lisans Tezi	11	2	4	3	4	12	3	4	0	3
Makale	9	4	1	2	3	8	0	7	1	5

Şekil 8. *Çalışmaların yürütüldüğü bölgelere göre dağılımı*

Şekil 8'e bakıldığında çalışmaların en çok Marmara Bölgesi'nde (f=24) ve onu takiben (f=22) İç Anadolu Bölgesi'nde yürütüldüğü görülmektedir. Karadeniz Bölgesi'nde 7, Akdeniz Bölgesi'nde 5, Ege Bölgesi'nde 6, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 7 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 3 çalışma yürütülmüştür. 11 çalışmanın birden fazla şehirde ve 1 çalışmanın Kuzey Kıbrıs'ta yürütüldüğü saptanmıştır. 9 çalışma için ise gerçekleştirilen il/bölge bilgisi belirtilmemiştir.

*This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Lisansüstü Tezlerin ve Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Şekil 9. *Çalışmanın veri toplama araçlarına göre dağılımı*

Şekil 9'da görüldüğü gibi örneklemi çocuk olan çalışmalarda nicel araştırma yöntemi ile kurgulanan veri toplama araçlarına daha fazla yer verilmiştir. Örneklemi çocuklar olan çalışmalarda kullanılan nicel veri toplama araçları "ölçek, kişisel bilgi formu ve diğer" başlıklarında sınıflandırılmıştır. Bu veri toplama araçları, çocukların yılmazlık becerilerini ölçmeyi amaçlayan "PERİK/Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=11)" onu takiben "EÇYÖ/Erken Çocuklukta Yılmazlık Ölçeği (f=7)", "Çocuk Ego Sağlamlığı Ölçeği (f=7)", "Erken Çocuklukta Yılmazlığı Koruyucu Faktörler Ölçeği (f=1)", "Çocuk Psikolojik Sağlamlık Ölçeği", "Çocukların Ego Dayanıklılığı Ölçeği (f=1)" gibi ölçeklerdir. Bu ölçeklerin yanı sıra kaygı, duygusal zekâ ve duygular, sosyal beceriler, dijital oyun etkileri, oyun eğitimleri, sosyal bilgiyi işleme, öz düzenleme, davranışta değer, sosyal değerler, matematik bilimsel süreç becerileri, problem çözme becerileri, motivasyon ile mizaç düzeyi ölçekleri de bu kategori altında belirtilmiştir. "Çocuklar İçin Kısa Mizaç Ölçeği (f=3)", "Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (f=2)", "Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği (YDOÖKÖ) (f=1) ", "Sullivan-Çocuklar İçin Duygusal Zeka Ölçeği (f=1) ", "Çocuk Oyun Tercihi Ölçeği (f=1)", "Çocukların Olumsuz Duygularıyla Baş Etme Ölçeği (ÇODBÇÖ) (f=1)", "Erken Yaşlarda Dijital Oyunların Etkileri Ölçeği (f=1)", "Çocuklar İçin Oynama Eğilimi Ölçeği (ÇOEÖ) (f=1)", "Okul Öncesi Sosyal Değerler Kazanımı Ölçeği (f=1)", "Öz Düzenleme Becerileri Ölçeği (f=1)", "Davranışta Değer Ölçeği (f=1)", " Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMQ18) (f=1)", "Erken Çocukluk Dönemi Matematik Eğitimi İçerik Standartları Ölçeği (MİSO) (f=1) , "Problem Çözme Becerisi Ölçeği (f=1)" çocukların yukarıda

bahsedilen özelliklerini ölçmek için kullanılan veri toplama araçlarıdır. Anket-test kategorisi içerisinde değerlendirilen veri toplama araçları ise "Risk Faktörleri Listesi (f=4), "Sosyal Bilgi İşleme Süreci Testi (f=2) ", "Zahmetli Kontrol Anketi (f=1)", "Tren Rayı Görevi (f=1) "dir. Nitel araştırma yöntemleri ile yapılan araştırmalara bakıldığında veri toplama araçları çocuk ile doğrudan veri elde edilmesini sağlayan görüşme ve gözlem formlarıdır. Çalışma grubunun öğretmenlerden oluştuğu çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde Şekil 9'da görüldüğü gibi çalışma grubu öğretmenlerden oluşan çalışmalarda da nicel veri toplama araçlarına daha sık yer verildiği görülmektedir. Bu ölçme araçları genellikle öğretmenlerin yılmazlık düzeylerini belirlemeye yöneliktir. "Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=1) ", "PDÖ/Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=5)", , "Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ-21) (f=1) ", "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=2)", "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (f=1)", "Ego Sağlamlığı Ölçeği (f=1)", "Yetişkin Yılmazlık Ölçeği (f=1)", öğretmenlerin yılmazlık düzeylerini ölçmeyi amaçlayan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarıdır. Ölçek kategorisinde değerlendirilen diğer veri toplama araçları ise "Bilinçli Farkındalık Ölçeği (f=3) ", "Tükenmişlik Ölçeği Kısa Formu (f=2) ", "Öğretmen Özyeterlik Ölçeği (f=2)", "Minnesota İş Doyum Ölçeği (f=1)", "Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği (f=1)", "Okul Öncesi Eğitimde Teknolojik Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (f=1) ", "Pedagojik İnanç Sistemleri Ölçeği (f=1)", "Algılanan Örgütsel Destek Ölçeği (f=1)", "Bilinçli Farkındalık Ölçeği (f=1)", "Empatik Eğilim Ölçeği (f=1)", "Genel Özyeterlik Ölçeği (f=1)", "Okul Kültürü Ölçeği (f=1)", "Örgütsel Adalet Ölçeği (f=1)", "Örgütsel Bağlılık Ölçeği (f=1)" "Sosyal Beceri Ölçeği (f=1)"dir. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmada ise öğretmenlerin görüşlerini almaya yönelik "Kişisel Bilgi formları (f= 9)", "Görüşme tekniği ve Görüşme Formu (f=2)", "Katılımcı Günlük (f=1)", "Odak Grup Görüşesi (f=1)" kullanılmıştır. Öğretmen adayları ile yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında Şekil 9'da görüldüğü gibi nicel araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının daha çok kullanıldığı görülmektedir. "Sosyal Beceri Envanteri (f=1)", "Problem Çözme Envanteri (f=1) " ve "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=1)" kullanılmıştır. Öğretmen adayları ile nitel çalışmalar yapılmamıştır. Öğretmen ve çocuk örneklem/çalışma grubunda yapılan nicel çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları değerlendirildiğinde, "Çocuk Ego Dayanıklılığı Ölçeği (f=2)" "7'li Likert Ölçeği (f=1)", "Zahmetli Kontrol Anketi (f=1)", çocukların yılmazlık becerilerinin ve mizaçlarının ölçüldüğü ve bu sonuçlarda çocukların çaba gerektiren kontrol bileşenleri ile yılmazlıklarının karşılaştırıldığı görülmektedir. Ebeveyn ve çocuk örneklem/çalışma grubunda nicel araştırma yöntemleri ile yürütülen çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları değerlendirildiğinde ise "Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (PERİK) (f=6) ", "Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=3)", "Erken Çocuklukta Yılmazlık Ölçeği (ECYÖ) (f=2)", "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (f=2)", "Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği (f=2)", "Erken Çocuklukta Yılmazlık Ölçeği (f=2)", "Aile Yılmazlık Ölçeği (f=2)", "Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği (SYDD-30) (f=2)", "Aile Yılmazlığı Değerlendirmesi Ölçeği (f=2)", "Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (f=2)", "Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ) (Anne ve Baba Kısa Form) (f=1)", "Evlilik Yaşam Ölçeği (f=1)", "Çocuklar İçin Kısa Mizaç Ölçeği", "Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal-Duygusal Beceriler ve Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (SDBPDÖ-Okul Öncesi) (f=1) ", "Duygu Sosyalleştirme Davranışları Ölçeği (f=1)", "21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği (f=1)", "Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=1)", "Çocukların Olumsuz Duyguları ile Baş Etme Ölçeği (f=1) ", "Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (ABTÖ) A Formu (f=1) ", "Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Formu (f=1)", "Çocuk Ego Sağlamlığı Ölçeği (f=1)", "Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED)-Akademik Destek Becerileri Alt Ölçeği (f=1)", "Çocuk Özellikleri Anne-Baba Gözlem Ölçeği (f=1)", "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (f=1) ", , "Çocuğa Yönelik Anne İlgisi (ÇYAİÖ) (f=1)", , "Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği (f=1)" ve "Okul Öncesi Sosyal Değerler Kazanımı Ölçeği (f=1)"nin kullanıldığı görülmüştür. Ebeveyn

örneklem/çalışma grubunda yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında, ebeveynlerin yılmazlık becerilerinin ölçülmesinin yanı sıra ebeveynlerin öz duyarlılıkları, çocuk yetiştirme tutumları, evlilik uyumları, baba katılım ilişkisi, bilinçli farkındalık düzeyleri, depresyon, stres ve anksiyete düzeyleri, duygu düzenlemeleri ve gözlem kayıtlarına da yer verilmiştir. Ebeveynler ile yürütülen çalışmalar çoğunlukla nicel araştırma yöntemlerinde yürütüldüğü görülmüştür. Aynı örneklemle karma yöntemle yapılan bir tane çalışmaya ulaşılmıştır. Ebeveynler ile yürütülen çalışmalarda "Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=8)", "Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=4)", "Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başa Çıkma Ölçeği (f=3)", "Duygu Düzenleme Ölçeği (f=3)", "Baba Katılım Ölçeği (f=3)", "Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) (f=3)", "Aile Yılmazlık Ölçeği (f=3)", "Connor- Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (CD- RISC) (f=2)", "Problem Çözme Becerileri Ölçeği (f=1)", "Evlilik Uyumu Ölçeği (f=1)", "Öz Duyarlık Ölçeği (ÖDÖ) (f=1)", "Ebeveynlikte Bilinçli Farkındalık Ölçeği (f=1)", "Çocuklarda Sosyal Yetkinlik ve Davranış (Ebeveyn) Ölçeği (f=1)", "Erişkin Yılmazlık Ölçeği (f=1)", "Ebeveynlik Stres Ölçeği (f=1)", "Ebeveynliğe Yönelik Tutum Ölçeği-Anne Formu (f=1)", "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (f=1)", "Edinburg Doğum Sonrası Ölçeği (f=1)", "Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=1)", "Öz Duyarlılık Ölçeği (f=1)", "Şefkat Korkusu Ölçeği (ŞKÖ) (f=1)", "Öz-Anlayış Ölçeği (ÖZAN) (f=1)" kullanılan ölçekler olarak sınıflandırılmıştır. Nicel araştırmaların diğer kategorisinde değerlendirilen veri toplama araçları ise "Beck Depresyon Envanteri (BDE) (f=3)", "Beck Anksiyete Ölçeği (f=2)", "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II) (f=1)", "Risk Faktörleri Belirleme Listesi (f=1)", "Ayrılma Anksiyetesi Belirtileri için Yapılandırılmış Klinik Görüşme (f=1)","Ayrılma Anksiyetesi Belirti Envanteri (AABE) (f=1)","Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi (YAA) Anketi (f=1)" dir. Karma yöntemli ebeveynlerin örneklem grubu olarak alınan çalışmada ise "Kabul ve Eylem Formu-2 (f=2)", "Connor ve Davison Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (f=2)", "Evlilik Yaşamı Ölçeği (f=1)", ve "Araştırmacı Günlükleri (f=1)" kullanılmıştır. Örneklem/çalışma grubu çocuk, ebeveyn ve öğretmenlerden oluşan nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmalar incelendiğinde, "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (f=2)", "5/6 Yaş Çocukları için Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (f=2)", "Beş Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ) (f=1)", "Ego Durumları Ölçeği (f=1)"nin kullandığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan bu çalışmada Türkiye'de okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine 2013-2024 yılları arasında yayımlanan makaleler ve lisansüstü tezler çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. İncelemeler sırasında, araştırmanın türü, yılı, anahtar kelimeleri, konusu, yöntemi ve deseni, veri toplama araçları, örnekleme yöntemi, gerçekleştirildiği iller ve veri analiz türleri detaylı olarak değerlendirilmiş ve dokuz araştırma sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgulara göre, en fazla yüksek lisans tezinin yer aldığı ve yayınlanma yılları incelendiğinde, 2018-2023 arasında yılmazlık becerileriyle ilgili çalışmaların arttığı, ancak 2014-2015 yıllarında bu artışın görülmediği tespit edilmiştir. Makalelerin çoğunluğunun uluslararası indekslerde taranan dergilerde yayımlandığı ve bu dergilerin çoğunlukla eğitim fakülteleri veya eğitim bilimleri enstitülerine ait olduğu bulunmuştur. 1998-1999 öğretim yılında YÖK Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi ile öğretmen yetiştirme programları yeniden düzenlenmiştir (Doğan, 2011). Bu düzenleme sonrasında okul öncesi eğitim alanındaki çalışmaların daha detaylı ve çeşitli hale geldiği gözlemlenmiştir. Bu duruma ilişkin olarak yapılan incelemede de okul öncesi dönemde yılmazlık becerilerine ilişkin çalışmaların sayısında düzenli bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Fakat, 2014-2015 yıllarında çalışmaların sayısındaki düşüş, seçilen çalışmaların 2013'e kadar yayımlanan makale ve tezlerle sınırlı olmasından, dergilerin hakem sürecinin uzaması ve bilimsel dergilerin yayın standartlarının artmasıyla yayın yapma sürecinin uzamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Pandemi döneminde çocukların psikososyal ihtiyaçları göz ardı edilmiştir. Bu durum kısa ve uzun vadede sorunlara yol açmaktadır (Ördek İnceoğlu, 2022). Bu nedenle çocukların yılmazlık becerilerinin geliştirilmesi önemli olduğundan bu alanda pandemi dönemi ve sonrasında çalışmalarda artış gözlenmiştir. Çalışmaların anahtar kelimelerinin dağılımına bakıldığında, beş anahtar kelimenin kullanıldığı görülmektedir. Anahtar kelimeler arasında en çok tercih edilenler *"psikolojik dayanıklılık"* ve *"psikolojik sağlamlık"* olmasına rağmen, kelime çeşitliliği de dikkat çekmektedir. Basım ve Çetin'in (2011) belirttiği gibi, Türkiye'deki literatür incelendiğinde, *"psikolojik dayanıklılık"* kavramının farklı anlamlarda kullanılabildiği ve çeviri çalışmalarında ortak bir kavram üzerinde uzlaşılamadığı görülmektedir. Bu durum, çalışmalarda yer alan anahtar kelime çeşitliliğini arttırmaktadır. Çalışmaların yapıldığı iller incelendiğinde, coğrafi bölge açısından çeşitlilik olduğu söylenebilir. Çalışmaların en çok Marmara Bölgesi'nde ve onu takiben İç Anadolu Bölgesi'nde yürütüldüğü görülmektedir. Çalışmaların önemli bir bölümünün büyük şehirlerde gerçekleştirildiği de dikkat çekmektedir. Bu durumun, yüksek lisans ve doktora eğitimi veren üniversitelerin daha gelişmiş ve büyük illerde yer alması nedeniyle sayının artmasına neden olduğu düşünülebilir. Ayrıca okul öncesi dönemde psikolojik dayanıklılık üzerine yapılan araştırmaların küçük illerde de yapılmasının önemli olduğu görülmektedir. Çalışmaların büyük bir kısmı belirli bir il veya iller yerine Türkiye genelinde yapılmıştır. Bu bağlamda, 2021'de tamamlanan tezlerin Türkiye genelinde gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Bu durum, pandemi dönemi kısıtlamaları ile açıklanabilir. Okulların kapalı olması ve tam kapanmalar nedeniyle veri toplama süreci bu döneme denk gelen tezlerde Türkiye geneli uygulamalar tercih edilmiştir. Özellikle Google Form gibi online ortamda veri toplama araçlarından dolayı veri toplama süreci kolaylaşmıştır. Bu bağlamda, teknolojik gelişmelerin araştırmalara olan etkisi görülmektedir. Son zamanlarda Bilgisayar destekli anket ve dijital sistemlerinin zaman ve maliyet açısından avantajlar sağladığı belirtilmiştir (Hemşinli ve Güneş, 2015). İncelenen 96 çalışmanın büyük bir kısmında örneklem/çalışma grubunun çocuklar ardından sırasıyla ebeveyn, öğretmen, aile ve çocukların olduğu çalışma grupları, öğretmenler, resimli çocuk kitapları ve öğretmen adayları olduğu görülmüştür. Çocuklarla yürütülen çalışmalarda çocukların yılmazlık düzeylerine odaklanıldığı görülmektedir. Öğretmenler ve öğretmen adaylarına yönelik araştırmalarda ise yine yılmazlık düzeyleri ön plandadır. Çocukların öğretmenleri veya ebeveynleri ile çalışıldığı araştırmaların sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. MEB (2017)'ye göre,

Türkiye, öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik ulusal yeterliklerini "Avrupa Genel Yeterlikler Çerçevesi" ile uyumlu hale getirmek amacıyla MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini güncelleme ihtiyacı hissetmiştir. Bu hedef doğrultusunda, 2017 yılında MEB, öğretmenlerin genel yeterliklerini üç ana başlık altında toplamıştır. Dağlıoğlu ve Genç (2018)'e göre, öğretmen yeterlikleri öğretmenin görev yaptığı alanda sahip olması gereken temel bilgi ve beceriyi içeren "mesleki bilgi, "mesleki beceri" ve "tutum ve değerler"dir. Öğretmenlerin sahip oldukları mesleki bilgi ve becerileri profesyonel yaklaşımları ile birleştirerek, hitap ettikleri yaş grubuna milli, manevi ve evrensel değerleri kazandırmalarını içerir. Yapılan araştırmalarda, öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik çalışmalarda daha çok yılmazlık düzeyine ilişkin unsurların öne çıktığı, mesleki bilgi ve beceriler ile tutum ve değerlere ilişkin özelliklerin göz ardı edildiği ve bunun yerine daha çok öğretmen ve öğretmen adaylarının yılmazlık düzeylerini ölçen çalışmalara yer verildiği tespit edilmiştir. Cicchetti & Rogosh (1997) ve Buchanan (2008)'e göre, çocuklarda yılmazlık ve uyumun desteklenmesinde ebeveyn ilgisi, iletişimi ve aile bağlılığı önemli koruyucu faktörler olarak görülmektedir. Araştırmalarda, ebeveynlerin çocukların yılmazlık becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Ebeveynler, çocuklarına zengin bir çevre sunarak, eğitim programlarını destekleyerek ve evde ya da farklı ortamlarda çeşitli aktiviteler uygulayarak çocuklarının yılmazlık becerilerini geliştirebilmektedir. Ayrıca, ailelerin eğitim düzeyleri, evde kullandıkları dilin yılmazlığı destekleme yönündeki özellikleri, yılmazlığa karşı tutumları ve kendi yılmazlık seviyeleri de çocuklarının bu becerilerinin gelişiminde kritik bir rol oynamaktadır. Yapılan araştırmalarda, okul öncesi dönemdeki çocukların yılmazlık becerilerini desteklemede ailenin rolüne odaklanan çalışmalara rastlanmıştır ve bu çalışmaların çoğunun aile yılmazlığı veya ebeveynlerin yılmazlık düzeyi ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Baki ve Hacısalihoğlu Karadeniz (2013)'e göre bütün eğitim seviyelerinde olduğu gibi okul öncesi eğitimin etkililiği ve kalitesi de eğitim programının niteliğine bağlıdır. Okul öncesi eğitim programlarının ve okul öncesi öğretmenliği lisans programının yılmazlık becerileri eğitimi açısından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, bu yaş grubundaki çocuklar için kullanılan hikâye kitapları, materyaller ve yardımcı kaynaklar, çocukların yılmazlık becerilerini somutlaştırarak daha anlamlı hale getirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede, yılmazlık becerilerine yönelik olarak hazırlanan programların, materyallerin ve yardımcı kaynakların incelenmesi, çocukların yılmazlık becerilerinin geliştirilmesi ve potansiyellerinin ortaya konması açısından son derece önemlidir. Bilimsel olarak yapılan çalışmalarda nicel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanıldığı, bunu nitel yöntemin izlediği ve karma yöntemlerin oldukça az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda incelenen makalelerin %81,7'sinde nitel, %5,7'sinde nicel ve %2,85'inde karma yöntemlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Göktaş ve ark., (2012), araştırmacıların çalışmaları genelleme konusunda endişe duymaları, uygulama sürelerinin kısa olması, istenen büyüklükte örneklemeye hızlı ve kolay ulaşma arzusu, zaman ve maliyet avantajları gibi nedenlerin bu duruma yol açabileceğini ifade etmiş ve nitel araştırmalar ile karma yöntemli çalışmaların sayısının sınırlı olduğunu vurgulamışlardır. Patton'a göre (2014), nicel çalışmalarda elde edilen sayısal veriler, çeşitli grupların benzerliklerini, oranlarını ve farklılıklarını belirli bir çerçevede içerisinde ortaya koymaktadır. Nitel çalışmalarda ise, araştırmacı olguyu manipüle etmeden, olguları anlamaya odaklanan bir araştırma süreci yürütmektedir. Bu kapsamda, araştırmaların çok boyutlu ve ayrıntılı bir şekilde gerçekleştirilmesi, nitel araştırma verilerinin değerini gözler önüne sermektedir. Creswell (2017), karma yöntem çalışmalarını, araştırmacının çok boyutlu ve derin bir anlayış elde etmek amacıyla nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarını birleştirdiği bir araştırma türü olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle, nitel ve karma yöntem araştırmaları daha ayrıntılı bulgular sunabilmektedir. Ancak, Türkiye'de yılmazlık ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, karma yöntemin sık tercih edilmediği görülmektedir. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmalara bakıldığında ilişkisel tarama modeline daha sık rastlanmaktadır. Ogelman ve Akdoğan'ın (2022) yürüttüğü çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış, incelenen araştırmaların çoğunluğunun ilişkisel tarama modeli ile yürütüldüğü gözlemlenmiştir. Nicel araştırma yöntemleri arasında tarama modeli haricinde deneysel modelinde yer aldığı bilinmektedir (Büyüköztürk ve ark.,2018; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Deneysel çalışmalar, çocuklara uygulanan çeşitli

eğitim programlarının etkilerini incelemeye olanak tanımaktadır. Dolayısıyla, çocuklarla yapılan yılmazlık araştırmalarının sınırlı olması, bu alanda deneysel çalışmalara daha fazla ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Ayrıca, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan meta analiz çalışmaları, belirli bir konuya yönelik yapılan araştırmaları bir araya getirerek, bu çalışmaların sonuçlarını sentezlemektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Bu tür çalışmalar, alandaki genel eğilimleri ve bulguları özetleyerek önemli bir perspektif sunmaktadır. Fakat, incelenen çalışmalar arasında meta analiz yönteminin kullanılmaması, bu alandaki bir eksikliği işaret etmektedir. Bu sebeple meta analiz yöntemiyle yapılacak araştırmalara ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan, ölçek geliştirme çalışmaları da yılmazlık becerileri alanında büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışmalar, çocukların yaşadığı kültüre uygun ölçeklerin oluşturulmasını sağlamaktadır. Okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine yapılan araştırmalar arasında ölçek geliştirme veya uyarlama çalışmalarının oldukça sınırlı olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri henüz gelişmekte olan bir alan olduğundan, çocuklar, öğretmenler, öğretmen adayları, aileler ve çevreyle ilgili geliştirilen veya uyarlanan ölçekler mevcut durumu ortaya koymak açısından büyük önem taşımaktadır. Yılmazlık alanında yapılan nitel desenli çalışmalara bakıldığında, genellikle çocukların, öğretmenlerin veya ebeveynlerin görüşlerini ele alan araştırmaların olduğu görülmektedir. Araştırmacının doğrudan katılımcı olarak belirli bir durumun koşullarını değiştirmeye yönelik bilgi elde etmeyi amaçladığı eylem araştırmaları ya da belirli bir grubun üyeleriyle ilişki kurarak onların kültürel yapılarını ve bu yapıları oluşturan davranış ve deneyimleri açıklamayı amaçlayan etnografik araştırmalar, bu alanda değerli görülmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Bu nedenle, yılmazlık becerileri üzerine yapılan araştırmalarda çeşitli yöntemlerin kullanılması, farklı kaynaklardan derinlemesine ve nitelikli veriler elde edilerek bakış açısının genişletilmesi önemli bir gereksinim olarak öne çıkmaktadır. Araştırmalarda, yılmazlık becerileri üzerinde en çok durulan konunun duygu kavramı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, incelenen araştırmaların temel aldığı konular arasında, yılmazlık becerilerini ölçmeye yönelik değerlendirme araçlarının sınırlı olduğu da dikkat çekmektedir. Öğretmenler, öğretmen adayları ve ebeveynlerle yapılan çalışmalarda, yılmazlık ölçekleri ve görüşme formlarının yaygın olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmalarda yer alan örneklem grupları incelendiğinde, çalışmaların çoğunlukla çocuklarla yürütüldüğü görülmektedir. Bu bağlamda, örneklem gruplarının çocuklarla birlikte aile, öğretmen gibi değişkenleri de içeren bir yaklaşımla ele alınması, çocukların gelişimlerini ve bu süreçleri olumlu veya olumsuz yönde etkileyen unsurları belirlemek açısından daha yararlı olacaktır. Ayrıca, çalışmaların önemli bir kısmında örnekleme yönteminin belirtilmediği dikkat çekmektedir. Nicel araştırmalarda örnekleme yönteminin daha sık belirtildiği, nitel araştırmalarda ise genellikle amaçlı örnekleme yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. Büyüköztürk ve Kutlu'nun (2006) araştırmasına göre, incelenen çalışmaların en sık karşılaşılan yöntem problemlerinden biri, örneklem ve örnekleme yönteminin tanımlanmasındaki eksiklik olarak tespit edilmiştir. Ancak araştırmanın yöntem bölümünde örnekleme yöntemine ilişkin tüm bilgilerin detaylı bir şekilde verilmesi, çalışmanın iç geçerliliğine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Yapılan çalışmalarda veri analiz yöntemlerinin incelendiğinde, genellikle temel istatistiksel analizlerin tercih edildiği söylenebilir. Özellikle tarama çalışmalarının diğer yöntemlere göre daha sık yapıldığı dikkate alındığında, t-testi ve ANOVA testlerinin yaygın olarak kullanılması, karşılaştırmalı analizlerin sıkça yapıldığını göstermektedir. t-testi ve ANOVA gibi temel istatistiksel analizler, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesini kolaylaştırdığı ve sonuçları daha anlaşılır hale getirdiği için araştırmalarda sıkça tercih edilmektedir. Kullanım kolaylığı ve yorumlanabilirliği nedeniyle bu yöntemler, geniş bir araştırma yelpazesinde yaygın olarak kullanılmaktadır (Selçuk vd., 2014). Bununla birlikte, araştırmalarda kullanılan veri analiz teknikleri ve bu tekniklerin neden tercih edildiğine dair bilgilerin araştırma raporunda ayrıntılı bir şekilde yer alması gerekmektedir (Erkuş, 2004). Sonuç olarak, kullanılan veri analiz teknikleri, araştırmanın geçerliliğine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak, 2013-2024 yılları arasında okul öncesi dönemde yılmazlık becerileri üzerine yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve bu çalışmaları makalelerin takip ettiği görülmüştür. Özellikle 2018-2023 yılları arasında yılmazlık becerileri ile ilgili çalışmalarda düzenli bir artış kaydedilmiştir. Araştırmaların büyük bir kısmında örneklem grupları çoğunlukla çocuklardan oluşurken, öğretmenler, aileler ve çocukların birlikte yer aldığı gruplar da sıklıkla tercih edilmiştir. Ayrıca, çeşitli

dokümanlarla ilgili konuların da çalışmalarda yer aldığı gözlemlenmiştir. Çalışmalarda en çok kullanılan yöntem nicel araştırma yöntemi olup, bunu nitel ve karma yöntemler takip etmiştir. Veri toplama aracı olarak genellikle kişisel bilgi formları ve çocukların yılmazlık becerilerini belirlemeye yönelik ölçekler kullanılmış ve bu doğrultuda örneklem gruplarının büyük bir kısmının çocuklardan oluştuğu belirlenmiştir. Birçok çalışmada örnekleme yönteminin belirtilmediği, bu eksikliğin özellikle nicel araştırmalarda daha fazla olduğu gözlenmiştir. Nitel araştırmalarda ise genellikle amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri analiz yöntemleri incelendiğinde, her üç araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmalarda daha çok temel istatistiksel analizlerin yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda, yılmazlık becerileri alanında düzenli olarak (örneğin beş yılda bir) yapılan incelemelerin gerçekleştirilmesi ve bu incelemelerde çalışmaların niteliksel özelliklerinin dikkate alınması önerilebilir. Bu alanda hazırlanan makalelerin ulusal ve uluslararası düzeyde temel eğitim odaklı dergilerde yayımlanması tercih edilebilir. Çocuklar, öğretmenler, öğretmen adayları ve aileler ile ilgili kültüre özgü ölçeklerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, ileride yapılacak çalışmalarda yılmazlık becerilerine ilişkin geliştirilen ölçeklerin detaylı olarak incelenmesi önerilebilir. Araştırmalar, özellikle nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Bu nedenle, gelecekte nitel ve karma yöntemlerin kullanıldığı çalışmaların yapılması, incelenen konuya ilişkin daha derinlemesine ve nitelikli sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir. İncelenen araştırmalarda daha çok temel istatistiksel analizlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Planlanan araştırmalarda, ileri düzey istatistiksel analizlerin kullanılması, daha nitelikli bulgulara ulaşılmasını sağlayabilir. Araştırmalarda çocukların çoğunlukla örneklem grubu olarak kullanıldığı görülmektedir. İleriki çalışmalarda, sadece çocuklar değil, aynı zamanda aileleri, öğretmenleri ve eğitim ortamları gibi çevresel unsurların da birlikte ve ayrı ayrı ele alındığı çalışmaların yapılması yararlı olacaktır. Okul öncesi eğitime yönelik dokümanların (lisans programları, hikâye kitapları vb.) gibi çeşitli değişkenler dikkate alınarak incelenmesi, çocukların potansiyellerini ortaya koyup geliştirmeleri açısından oldukça önemlidir. Araştırma sonuçları, okul öncesi dönemde yılmazlık becerilerine ilişkin doküman incelemelerinin sınırlı sayıda olduğunu ve bu çalışmalarda çoğunlukla resimli çocuk kitaplarının incelendiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, yılmazlık becerilerini desteklemek amacıyla hem çocuklara hem de öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik olarak hazırlanan programların, materyallerin ve yardımcı kaynakların detaylı bir şekilde incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu tür incelemeler, çocukların yılmazlık becerilerini geliştirmede potansiyellerini ortaya koyarak bu alanın daha etkili bir şekilde desteklenmesini sağlayabilir.

Kaynakça/Reference

Adagideli, F. H., Şahan Aktan, B. (2018). Çaba gerektiren kontrolün bileşenleri ve çocukların ego-sağlamlığı ile ilişkisi. *International Primary Educational Research Journal,* 2(1), 1-8.

Akaroğlu, E. G., Tekbaş, U., Şen, H. N. (2023). Dijital oyunun sosyal duygusal gelişimine etkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (11), 255-282. https://doi.org/10.54557/karataysad.1267380

Aksoy, H. P., Gültekin Akduman, G., Şepitci Sarıbaş, M., Özyürek, A. (2023). Annelerin psikolojik dayanıklılıkları ile çocuklarının sosyal becerileri arasındaki ilişkinin ve sosyal becerileri etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (54), 205-228. https://doi.org/10.30794/pausbed.1075362

Aksoy, H. P. (2022). *Annelerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik sağlamlık düzeyleri ve akademik destek becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Aktan, G. (2023). *Anne babaların çocukların duygularına yönelik inanışları ve duygu sosyalleştirme tepkileri ile çocukların sosyal duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. Aksaray Üniversitesi Açık Erişim Sistemi https://hdl.handle.net/20.500.12451/11387

Arslan, Z. G., Demircioğlu, H. (2022). Erken çocukluk edebiyatında psikolojik sağlamlığın incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (64), 242-273. http://dx.doi.org/10.21764/maeuefd.1071975

Arslan, G., & Balkıs, M. (2016). Ergenlerde duygusal istismar, problem davranışlar, özyeterlik ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişki. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(1), 8-22.

Arslan, G. (2015). Çocuk ve genç psikolojik sağlamlık ölçeği'nin (ÇGPSÖ-12) psikometrik özellikleri: Geçerlilik ve güverlik çalışması. *Ege Eğitim Dergisi,* 1(16), 1-12.

Atan, A., Buluş, M. (2021). Çocuklarda psikolojik iyi oluş: bir model önerisi ve ölçek geliştirme çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 54(54), 97-128. https://doi.org/10.15285/maruaebd.845941

Atan, A. (2020). *5-6 yaş çocuklarda psikolojik iyi oluş: Bir model önerisi ve ebeveynler ile öğretmenlerin kişilik tipleri, ego durumları ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcı rolü* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi. https://hdl.handle.net/11499/35135

Avunduk, İ. (2021). *Pandemi döneminde yeni doğum yapmış annelerin depresyon düzeyleri ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.

Aydemir, İ. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin teknoloji tutumları, pedagojik inanç sistemleri, psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Pamukkale Üniversitesi Açık Erişim Sistemi. https://hdl.handle.net/11499/50954

Aydın, A. (2018). *5-6 yaş okul öncesi eğitimi alan çocukların sosyal duygusal uyumu, anne-babaların evlilik doyumu ve aile yılmazlığı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Pamukkale Üniversitesi Açık Erişim Sistemi. https://hdl.handle.net/11499/3174

Aydın, N. T. (2022). 4-*6 yaş çocukların kaygıları ile annelerinin kaygı psikolojik dayanıklılık ve bilişsel esneklikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

Bağcı, M. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin psikososyal özellikleri ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi https://hdl.handle.net/11499/39049

Bahat, Ş., Gülay Ogelman, H., & Guven, D. (2022). Özel gereksinimli ve normal gelişim gösteren kardeşe sahip 5-6 yaş çocuklarının psikolojik dayanıklılıklarının ebeveyn görüşlerine dayalı olarak karşılaştırılması. *EKEV Akademi Dergisi,* 26(91), 281-296. https://doi.org/10.17753/sosekev.1083025

Baki, A. ve Hacısalihoğlu-Karadeniz, M. (2013). Okul öncesi eğitim programının matematik uygulama sürecinden yansımalar. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 21*(2), 619-636.

Balaban Dağal, A., Demircan, N. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin ve problem çözme becerilerinin psikolojik dayanıklıkları üzerindeki yordayıcı etkisi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(1), 21-38. https://doi.org/10.21666/muefd.1261459

Balaban, S. (2020). *5-6 yaş grubunda çocuğu olan anne babaların kabul-red düzeyleri ile çocukların yılmazlıkları arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Bardak, M. (2023). *"Çocuk oyun tercihi ölçeği"nin geliştirilmesi, ebeveyn ve çocuk oyun tercihlerinin çocuğun psikolojik dayanıklılık ve iyi oluşlarına etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

Bayındır, D., Balaban Dağal, A., Ural, O. (2018). Mizaç özellikleri ve öz kontrol becerilerinin okul öncesi dönem çocuklardaki ego sağlamlık düzeyini yordayıcı rolü. *Elementary Education Online,* 17(4), 2124-2135. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.506978

Basım, N. H., & Çetin F. (2011). Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi, 22*(2), 104-114.

Bayındır, D., Balaban Dağal, A., Önder, A. (2018). Türkiye'deki 60-72 aylık çocuklarda duygu düzenleme becerilerinin ego sağlamlık düzeylerine göre incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(29), 377-400. https://doi.org/10.14520/adyusbd.387131

Bayındır, D., Balaban Dağal, A., Ural, O. (2018). Mizaç özellikleri ve öz kontrol becerilerinin okul öncesi dönem çocuklardaki ego sağlamlık düzeyini yordayıcı rolü. *İlköğretim Online*, 17(4), 2124-2135.

Bilge, M., Avcı, A., Kale, M. (2021). Babaların psikolojik sağlamlık düzeyleriyle çocuk bakımına katılım düzeyleri arasındaki ilişki: Adana örneği. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care,* 15(2), 375-382. https://doi.org/10.21763/tjfmpc.851497

Bilge, M. (2020). *Babaların psikolojik sağlamlık düzeylerinin çocuk bakım uygulamalarına katılım düzeylerine etkisinin incelenmesi.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çağ Üniversitesi.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9*(2), 27-40.

Bozdemir, B, (2023). *Erken çocukluk dönemindeki çocukların oynama eğilimleri ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi.

Buchanan, T. (2008). *Family resilience as a predictor of better adjustment among international adoptees (Doctoral dissertation).* http://hdl.handle.net/10106/1034 sayfasından erişilmiştir.

Büyüköztürk, Ş., ve Kutlu, Ö. (2006). *Sosyal bilim araştırmalarında yöntem sorunu.* Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık–2006-I. Ulusal Kurultay Bildirileri içinde (s. 113–122). TÜBİTAK.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, E. Ö., Karadeniz , Ş., Demirel, F., Kılıç Çakmak, E. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.

Cicchetti, D. & Rogosch, F. A. (1997). The role of self-organization inthe promotion of resilience inmaltreated children. *Development and Psychopathology,* 9(1997), 797–815.

Cömert, S., Özbey, S. (2021). Türk müziği destekli psikolojik sağlamlık programı: okul öncesi dönemdeki çocukların psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerine etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,* (11), 366-393. https://doi.org/10.21733/ibad.947566

Creswell, J. W., Sözbilir, M. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş.*

Çetinkaya, A. (2021). *Ego sağlamlığı ve mizaç özelliklerinin okul öncesi çocukların ruhsal uyumlarına etkisi***.** [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Karabük Üniversitesi.

Çetinkaya, A., Özyürek A. (2021*).* Okul öncesi dönem çocuklarda ego sağlamlığı ve ruhsal uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 7(3), 147-163. https://doi.org/10.47714/uebt.1014365

Çevik, E. E. (2022). *Okul öncesi dönem çocuklarda duygu düzenleme becerisi ve yılmazlık arasındaki ilişki.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Dağlıoğlu, H. E., & Genç, H. (2018). *Öğretmen yetiştirme ve okul öncesi öğretmenin özellikleri.* G. Haktanır. Erken çocukluk eğitimine giriş, 175-222.

Doğan, D. D. C. (2011). Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve öğretmenlerin sorunları. *İstanbul Journal of Sociological Studies*(29), 143-162.

Dönmez, E. E. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerine yönelik pozitif genç gelişimi temelli çevrim içi yılmazlık psikoeğitim programının geliştirilmesi.* [Doktora tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi. https://openaccess.hku.edu.tr/xmlui/handle/20.500.11782/3397

Durgut, T. (2021). *3-6 yaş grubu kanser hastası çocukların ebeveynlerinde öz duyarlık, psikolojik dayanıklılık ve depresif belirtiler.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Efecan, E. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin bilinçli farkındalık (mindfulness), psikolojik dayanıklılık ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Enüstün Hürmeydan, C. (2019). *Otizm spektrum bozukluğu tanısı olan çocukların annelerinde ayrılma anksiyetesi bozukluğu, psikolojik dayanıklılık ve çift uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış tıpta uzmanlık tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi.

Erata, F., Özbey, S. (2020). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Pearson Journal Of Social Sciences & Humanities,* 5(9), 125-151. https://doi.org/10.46872/pj.171

Erbay, F., Amca Toklu, D. (2021). 48-60 aylık çocukların okula uyumunun sosyal-duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlık değişkeni açısından incelenmesi. *Turkish Studies - Education Sciences,* 16(5), 2213-2226. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.49995

Erdem, E. (2017). *Okul öncesi eğitime devam eden 4-5 yaşındaki çocukların yılmazlık özellikleri ve yılmazlığı destekleyici faktörlerin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Erdoğan, S. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık ve iş doyum düzeylerinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. https://hdl.handle.net/11421/26876

Ergenç, B. (2016). *Anasınıfı öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin sosyal becerileri ve empatik eğilim düzeyleri üzerindeki rolü.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.

Erkal Çil, Ö. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin özyeterlik inançları, örgütsel adalet ve destek algıları, öğrenilmiş güçlülük ve tükenmişliklerinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Erkuş A. (2004). Bazı tıp dergilerinin son sayılarındaki makalelerin yöntemsel ve istatistiksel açıdan incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 5(2), 176–181.

Gabriel, T. (2005). *Resilienz - Kritik und Perspektiven.* Zeitschrift für Pädagogik, 51(2), 207-217. Erişim adresi: https://www.pedocs.de/volltexte/2011/4749/pdf/ZfPaed_

2005_2_Gabriel_Resilienz_Kritik_Perspektiven_D_A.pdf

Göktaş, Y., Yeşildağ-Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 12(1), 443-460.

Gönültaş, A. (2022). *Ailelerin yılmazlık düzeyleri ve çocuklarının mizaç özellikleri arasındaki ilişki.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. https://hdl.handle.net/20.500.12436/6335

Grotberg, E. H. (1995). *A guide to promoting resilience in children: Strengthening the human spirit* (Vol. 8). The Hague, Netherlands: Bernard van leer foundation.

Gün, R. Ş., Özaslan, H., & Gültekin Akduman, G. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin aile özellikleri açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi,* 13(2), 843-855. https://doi.org/10.24315/tred.1090946

Gün, R. Ş. (2021). *Okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik sağlamlık düzeyleri ile akran zorbalığı ilişkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Gün, R. Ş., Gültekin Akduman, G. (2021). Okul öncesi çocuklarının psikolojik sağlamlıklarının akran zorbalığı davranışları ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 20(1), 107-123. https://doi.org/10.37217/tebd.1019516

Güngör, A. (2023). *60-72 aylık çocukların duygusal zeka ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi. https://hdl.handle.net/11499/52339

Güngörmüş, K., Okanlı, A., & Kocabeyoğlu, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi,* 6(1), 9-13.

Gürgan, U. (2006). *Grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin yılmazlık düzeylerine etkisi.* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Gürses, D., Aktan, Z. D. Ülkümen, İ.(2024). Annelerin psikolojik dayanıklılığının ve duygu sosyalleştirme stratejilerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki rolü. *Turk J Child Adolesc Ment Health,* 31(1), 39-47. https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2022.84755

Gürses, D. (2022). *Annelerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve duygu sosyalleştirme stratejileri ile 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi.

Hemşinli, E., & Güneş, M. (2015). Telekomünikasyon sektöründe veri toplama yöntemleri, yeni yaklaşımlar ve güvenlik. *Social Sciences Research Journal,* 4(2), 232-249.

İldeniz, B. (2021). *Koronavirüs pandemisinde annelerin ebeveynlik stresleri, aile dayanıklılıkları ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkiler*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi. https://doi.org/10.38155/ksbd.1055194

Kara, A. (2019). *Zihinsel özel gereksinimi olan çocuk annelerinde psikolojik sağlamlık ve baba katılımı ilişkisi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Karaırmak, Ö. (2007). *Deprem yaşamış bireylerde psikolojik sağlamlığa etki eden kişisel faktörlerin incelenmesi: Bir model test etme çalışması.* [Yayınlanmamış doktora tezi].

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Karaş, Z., Altun, F. (2022). Okul öncesi çocuklarının duygu düzenleme becerileri: çocuğun mizacı ile ebeveyninin duygusal zekâsı ve psikolojik iyi oluşunun rolü nedir?. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 12(2), 1268-1283. https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.987751

Kındıroğlu, Z. (2018). *Ebeveynlerin psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile çocukların sosyal yetkinlik ve davranışları arasındaki ilişki.* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].

Kishalı, Z., Gültekin Akduman, G. (2024). Okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 22(1), 28-45. https://doi.org/10.37217/tebd.1287358

Kishalı, Z. (2022). *Annelerin duygu sosyalleştirme davranışları ile okul öncesi dönem çocuklarının 21. yy. becerileri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişki.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kurt, H., Aslan, D. (2020). Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin öz-yeterlik, psikolojik sağlamlık ve ebeveyn tutumlarının incelenmesi. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi,* 6(2), 211-240. https://doi.org/10.21798/kadem.2021266729

MEB (2017). *Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü öğretmenlik mesleği yeterlikleri*. Milli Eğitim Bakanlığı.

Meriç, F, (2020). *Şefkat korkusu, öz-anlayış ve psikolojik dayanıklılık: okul öncesi eğitime devam eden çocukların ebeveynleri üzerine bir araştırma.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Biruni Üniversitesi. https://hdl.handle.net/20.500.12445/1460

Nazik Fayız, A., Palancı, M. (2023). Otizmli çocuğa sahip ebeveynlerin öz yeterlik, yaşam kalitesi algısı ve yılmazlık düzeylerinin aracı değişken analizi ile incelenmesi. *TED Eğitim ve Bilim,* 48(214), 73-98. http://dx.doi.org/10.15390/EB.2023.11962

Nolan, A., Taket, A., & Stagnitti, K. (2014). *Supporting resilience in early years classrooms: The role of the teacher.* Teachers and Teaching, 20(5), 595-608.

Ogelman, H. G., Sarac, S., Abanoz, T. (2023). Küçük çocuklarda psikolojik dayanıklılık ve oyun davranışları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(1), 1-12. https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1034869

Ogelman, H. G., & Akdoğan, S. (2022). Türkiye'de 2000-2021 yılları arasında tamamlanmış okul öncesi dönemi kapsayan psikolojik dayanıklılık konulu tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 9(19), 332-366.

Ogelman, H. G., Yüce, G., Yüce, A. (2022). Anne baba eğitim düzeylerine göre okul öncesi dönem çocuklarının sosyal-duygusal yeterliliği. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 143-159.

Ogelman, H. G., Akdoğan, S. (2021). Türkiye'de 2000-2021 yılları arasında tamamlanmış okul öncesi dönemi kapsayan psikolojik dayanıklılık konulu tezlerin incelenmesi. *International Journal of Humanities and Education,* 9(19), 332-366. https://doi.org/10.59304/ijhe.1225852

Ogelman, H. G., Özyürek, A. (2020). Koruyucu ve biyolojik aileye sahip okul öncesi çocukların ego sağlamlıklarının karşılaştırılması. *Current Research in Social Sciences,* 6(2), 161-169. https://doi.org/10.30613/curesosc.758158

Ogelman, H. G., Sonakın, E. N. (2020). Akran ilişkilerinin sosyal ve duygusal yeterlilik üzerindeki etkileri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports &Science Education,* 9(4), 145-156.

Ogelman, H. G., Seçer, Z., Yalçın, S. B., Önder, A., Erten Sarıkaya, H. 2015). Boşanma değişkenine göre okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik sağlamlıklarının karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (33), 87-96.

Oral, S. (2022). *Okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik sağlamlıkları ve duygusal zekâları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi

Önder, A., Balaban Dağal, A., Bayındır, D. (2018). The predictive effect of preschool children's temperament characteristics and parenting styles of mothers on ego resiliency level of children. *Education and Science,* 43(193), 79-90. https://doi.org/10.15390/EB.2018.7044

Öner, Ş. (2023). *Okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal bilgiyi işleme becerileri ile motivasyon ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Journal of Social Humanities And Administrative Sciences. http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.62751

Öner, Ş., Özbey, S. (2022*).* Okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal bilgiyi işleme becerileri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences,* 8(53), 759-770. http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.62751

Özdemir, M. (2021). *Okul öncesi dönem çocuklarında iyi oluşun yordayıcıları olarak anne ebeveynlik tutumları ve kaygı.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Özer, E. (2021). *2-6 yaş çocuk sahibi ebeveynlerin psikolojik dayanıklılıkları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Özkan Yıldız, F., Akman, B. (2021). Validity and reliability study of the social-emotional assets and resiliency scale for preschool (Sears-Pre). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi,* 7(1), 74-86. https://doi.org/10.38089/ekuad.2021.48

Özpeynirci, S. N. (2021). *Postpartum depresyon belirtileri ile öz şefkat ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi https://hdl.handle.net/11363/3240

Özbey, S., Erata, F., Yavuz, K. (2022). Okul öncesi dönem çocuklarında iyi oluş ve psikolojik sağlamlık: değer davranışlarının ve özdüzenleme becerilerinin yordayıcı etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 20(44), 351-383. https://doi.org/10.34234/ded.1113471

Özbey, S. (2019). Okul öncesi çocuklar için sosyal duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlık ölçeğinin (perik) geçerlik güvenirlik çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 756-786. https://doi.org/10.26466/opus.518062

Özbey, S. (2019). Okul öncesi çocuklar için sosyal duygusal iyi oluş ve psikolojik sağlamlık ölçeğinin (perik) geçerlik güvenirlik çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 10(17), 756-786. https://doi.org/10.26466/opus.518062

Öztürk, M.O., & Uluşahin, A., (2018). *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. Nobel Tıp.

Öztürk, E. (2022). *Okul öncesi çocukların psikolojik sağlamlık düzeyleri ile anne ilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Özyedek, N. (2020) *0-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki (Adana örneği).* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çağ Üniversitesi.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Pegem Akademi.

Polat, B. N., Yaman, N. (2023). Annelerin ebeveyn bilinçli farkındalığı, psikolojik sağlamlığı ile çocukların sosyal yetkinlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 1119-1147. https://doi.org/10.47793/hp.1353918

Safalı, S. (2021). *Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı olan beş yaş çocuklarının yılmazlık düzeyleri, problem çözme becerileri ve annelerinin ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4 (1), 227-250. http://doi.org/10.33400/kuje.843306

Saki, H. (2020). *Montessori felsefesi ile eğitim alan 24-72 ay arası çocukların psikolojik dayanıklılıklarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi.

Samangül, S. (2023). *Annelerin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemelerinin çocukların iyi oluşuyla ilişkisinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. https://hdl.handle.net/11352/4797

Sehim Yıldız, B. (2023). *3-6 yaşları arasında prematüre doğan çocuğu olan annelerin ebeveyn tutumları, bağlanma stilleri ve psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.

Selçuklu, A. E. (2013). *Örgütsel bağlılığın bir yordayıcısı olarak kurum kültürü ve psikolojik dayanıklılık: Okulöncesi öğretmenleri üzerine bir çalışma.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.

Sezgin, E. (2022). Baba-çocuk ilişkisinin 5-6 yaş grubu çocukların psikolojik dayanıklılıkları ve ebeveynlikte bilinçli farkındalıkları arasında ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 17(2), 273-298. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.55657

Siebert, A., (2008). *Esnek olmanın avantajları* . Arıtan Yayınevi.

Şahan Aktan, B. (2018). *48-72 aylık çocuklar için psikolojik dayanıklılık ölçeğinin geliştirilmesi ve eğitici drama temelli psikolojik dayanıklılık programının etkisinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şahan Aktan, B., Önder, A. (2018). Okul öncesi dönemde psikolojik dayanıklılık. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 20-30.

Şen, R., Köse, A. (2024). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(21), 80-101. https://doi.org/10.29129/inujgse.1404131

Taştüner, M. (2021). *COVİD-19 pandemi sürecinde 3-6 yaş çocuklarının sosyal duygusal sağlamlık ve psikolojik iyi oluş durumlarının incelenmesinde okul öncesi öğretmenleri ve ebeveynlerinin görüşleri.* Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Tavşancıl, E., & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.

Temiz, S. R. (2023). *Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. https://hdl.handle.net/20.500.12452/9810

Terzi, Ş. (2008). Üniversite öğrencilerinde kendini toparlama gücünün içsel koruyucu faktörlerle ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 35(35), 297-306.

Thomas, E. & Magilvy, J. K. (2011). Qualitative rigor or research validity in qualitative research. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing*, 16, 151- 155.

Tok, Y. (2020). *Okul öncesi eğitime devam eden 5 yaş grubu çocukların yılmazlık düzeyleri ile matematik ve bilimsel süreç becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Topcu, Z. G. (2019) *Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarının psikolojik sağlamlık açısından incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Tümlü, C. (2021). *Kabul ve kararlılık terapisi'ne dayalı psiko-eğitim programının otizm spektrum bozukluğu olan çocuk (3-6 yaş) anneleri ve babalarının psikolojik uyumlarına etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi. https://hdl.handle.net/11421/26753

Uslu, Ş. S., Demiriz, S. (2022). Erken çocuklukta yılmazlığın yordayıcısı olarak sosyal değerler kazanımı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 56(56), 76-97. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1050414

Uslu, Ş. S. (2019). *Okul öncesi dönem çocukların yılmazlıkları ile sosyal değerleri kazanımları ve ailelerin yılmazlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Ünsal, F. Ö. (2016). *Okul öncesi çocuklar için psikolojik dayanıklılık programının 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerine ve problem davranışına etkisi.* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yanardağ, M. (2020).*Otizm spektrum bozukluğu tanısı almış çocuğa sahip ebeveynlerin yılmazlık ve yetersizlikten etkilenme derecesini algılama düzeylerinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. https://hdl.handle.net/11421/26034

Yapar, N. B. (2023). *Erken çocukluk dönemindeki çocukların üstbiliş becerileri ile ailelerinin ve öğretmenlerinin yılmazlıkları arasındaki ilişki.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Yavuz, Alıcıoğlu, A., Bavlı, B. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların psikolojik dayanıklılıklarını (rezilyansını) desteklemede kullandıkları stratejilerin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi,* 52(238), 655-680. https://doi.org/10.37669/milliegitim.1090013

Yıldız, F. Ö. (2023). *Covid-19 pandemisinde 48-72 ay çocukların ebeveynleri ile ilişkileri ve yılmazlık özelliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Ünïversitesi.

Yıldız, D., Arslan E., Eravcı, Ş. N., Adagideli, F. (2020). Ebeveynlerin internet kullanımı ile okul öncesi dönem çocuklarının ego sağlamlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8(1), 31-45.

Yıldırım, A., Şimşek, H., (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınevi.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The early childhood period is characterized by critical developmental milestones and provides a foundation for lifelong learning and behavioral acquisition, supported by adequate assistance. Consequently, fostering resilience skills during early childhood is of paramount importance. Resilience, which involves the ability to overcome traumatic and challenging events, is considered a skill that can be developed at a young age. Support from both family and the environment can enable young children to remain robust in the face of potential problems in adulthood. In recent years, the concept of resilience has gained prominence and has been studied under various terms such as psychological resilience, psychological fortitude, ego strength, and psychological well-being. Resilience refers to the ability to persevere with determination and tenacity when facing difficulties. It is essential for achieving goals and plays a significant role on the path to success. Therefore, developing and maintaining resilience, particularly through early support, is crucial for enhancing a child's success in resilience. Awareness of resilience and factors affecting it among individuals, especially adults surrounding preschool-aged children, can support the children's adaptability and psychological well-being both in their current and future lives. In this context, scientific studies on resilience during the early childhood period have been analyzed through content analysis and presented with a holistic perspective.

2. METHOD

This study is designed as a qualitative research due to its synthesis of scientific research on resilience skills in early childhood education in Turkey. To determine the research sample, a criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling techniques, was employed. In this study, the sample was determined by searching the YÖK Thesis Center and Google Scholar database. The search was conducted using the keywords "resilience," "psychological resilience," "psychological robustness," "ego resilience," and "psychological well-being." The analysis of the identified studies resulted in a sample group consisting of 46 master's theses, 9 doctoral theses, 1 specialty thesis, and 40 articles, totaling 96 scientific studies. For data collection, the document review method was chosen. The "Document Analysis Form" developed by the researchers was used as the data collection tool. This form includes questions about the types of studies, publication years, keywords, topics, designs, sampling types, the provinces where the studies were conducted, data collection tools, and data analysis types. The literature review revealed that there were no studies on resilience skills in early childhood prior to 2013. Consequently, the research focused on postgraduate theses and studies published in national and international peer-reviewed journals on early childhood resilience skills from 2013 to 2024. Given that this study aims to thoroughly examine and organize independent studies on resilience skills in early childhood, content analysis was deemed appropriate. To ensure reliability in the analysis process, the studies included in the research were independently coded by two separate coders and then compared. The agreement percentage was calculated as 86% using the formula provided by Miles and Huberman (1994) [Agreement / (Agreement + Disagreement) x 100]. According to Miles and Huberman (1994), an agreement rate above 70% is considered reliable for the research.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The studies were examined based on their types, years, keywords, subjects, research methodologies, sampling methods, locations of implementation, data collection tools, and data analysis techniques. A review was conducted using keywords such as "resilience in early childhood," "resilience in preschool,"

"resilience," "psychological resilience," "ego strength," "well-being," and "psychological robustness," with a limitation to the past eleven years. The studies reviewed considered the relevant age ranges.

Among the examined research types, master's theses were the most prevalent, followed by journal articles. The distribution of studies by year indicates a noticeable increase in research in this field starting from 2018. In terms of the preferred keywords, "psychological resilience" was the most commonly used, while "ego strength" was the least used. The majority of the studies focused on children. Regarding research methodologies, the majority of studies employed quantitative methods. Out of the total studies, 86 used quantitative methods, 6 used qualitative methods, and 3 employed mixed methods. The studies included in the research were predominantly conducted in the Marmara Region, followed by the Central Anatolia Region. Quantitative research methods were most frequently utilized for designing data collection tools. These tools varied according to sampling and subject matter but predominantly aimed to measure resilience skills. Some of these scales include the "Social Emotional Well-Being and Psychological Resilience Scale for Preschool Children(PERIK)", " The Brief Resilience Scale(Turkish Validity)", "Family Resilience Scale-FRS", " Social-Emotional Assets And Resiliency Scale For Preschool (SDBPDÖ-Turkish Validity)," "Connor-Davidson Resilience Scale(CD-RISC/Turkish Validity)"and "Psychological Well-Being Scale(Turkish Validity)". This study examined articles and postgraduate theses published between 2013 and 2024 on resilience skills in the preschool period in Turkey, analyzing them according to various variables and addressing nine research questions. Regarding keyword distribution, the most commonly used keywords were "psychological resilience" and "psychological robustness," although there is also notable diversity in the terminology used. The geographical distribution of the studies shows diversity across regions. A significant portion of the reviewed studies was conducted nationwide rather than focusing on specific provinces. In this context, it was observed that theses completed in 2021 were conducted across Turkey, likely due to restrictions during the pandemic. The closure of schools and full lockdowns during this period led to a preference for nationwide data collection in the theses completed during this time. The research highlights that parents play a crucial role in the development of children's resilience skills. Parents can enhance their children's resilience by providing a rich environment, supporting educational programs, and engaging in various activities both at home and in other settings. Additionally, the educational level of families, the characteristics of the language used at home in supporting resilience, attitudes towards resilience, and their own levels of resilience are critical in the development of these skills in children. The study found that 81.7% of the reviewed studies used quantitative methods, 5.7% used qualitative methods, and 2.85% employed mixed methods. It was observed that the concept of emotions is the most frequently addressed topic in research on resilience skills. Additionally, there is a notable limitation in the availability of assessment tools for measuring resilience skills among the topics covered in the reviewed studies. Data analysis methods in the studies generally favored basic statistical analyses. Given that screening studies are conducted more frequently than other methods, the widespread use of t-tests and ANOVA tests indicates a prevalence of comparative analyses. The research revealed that many studies did not specify their sampling methods, with this omission being more common in quantitative research. In qualitative studies, purposive sampling methods were generally used. When examining data analysis methods, it was found that studies employing all three research methods predominantly used basic statistical analyses. Based on the findings of this study, there is a need to develop culturally specific scales for children, teachers, teacher candidates, and families. Future research should include detailed examinations of scales developed for resilience skills. It was determined that basic statistical analyses were predominantly used in the reviewed studies. Planned research should consider employing advanced statistical analyses to achieve more nuanced findings.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %40, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %30, 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %30'dur.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri toplama, veri analizi ve raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi , örneklemin seçimi

Yazar 3: Danışmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.